

העולם הזה

גרגוש והילדה

**אהבה אסורה
של בת רומנטית ?**

*

**עלילה שפלה
למטרות מסתוריות?**

*

**פשע מיני של
שחקן בינלאומי?**

*

**ביום ציני לשם
מטרות פוליטיות ?**

העורך הראשי: אורי אבנרי
ראש המערכת: שלום כהן
עורך משנה: דוב איתן

עורך כיתוב: עורך קשת

כתב בכיר: אלי תבור

עורך תבנית: חזרוני צור
עלם המערכת: מריה קרו

חברי המערכת:

סננה ברדיצ'ו, שיינץ גלילי, לילי גלילי, דוד הורוביץ, רותי ורר, אברהם הרפז, אופק מאור, אלכס סמי, אביבה סוס, צמס קינו, שלום קרו.

העתון הנקרא ביותה במדינה

דפוס גליקסון 8, תל-אביב, 1970 26785
ת.ד. 136, טען למבדקים: "עולמוס" מוציא לאור: הפולס הזה בע"מ. דפוס השם שהם בע"מ, ת"א, סל. 62259. ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב. השערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

1970 6/2

לגו, הסכימה מרצונה החופשי של הפרסם את פרטי הפרשה. "אני בטוח", אמר האיש, "שלא תפרו דבר שהוסכם בין כל העתונים, מחרות ועד קול העם!"
לא היססתי אפילו רגע. הודעתי לאיש באדיבות שבנין מצפוני זה לא נקבל שהם הוראות, בקשות או הסכמים. העולם הזה פירסם תוך 24 שעות את הדו"ח המלא הראשון על מאורעות כפר-קאסם. הגליון הופיע ב-19 בדצמבר, שבוע שבועות אחרי ליל-הזחלה (העולם הזה 1001). הוא כלל את העדויות המועזעות.
הפירסום גרם לזעזוע ציבורי. כל שאר העתונים נאלצו להיכנע לחץ זה. בזה אחר זה הלכו בדרכנו, פירסמו את הפרטים. עד היום איננו יודע מה היה קורה לולא פרץ העולם הזה באותו רגע מכריע את סכר השתיקה.

השבוע, בתום שנה למאורע, אנו רשאים לשאול את עצמנו: האם צדקנו במעשנו? אין ספק בלבי שמילאנו את תפקודנו. אני גאה על כך שלא היה אף איש אחד במערכת שהציע להשתמש מחובת המצפון, אף שלא היינו בטוחים אז אם דברינו לא יעוררו מסע-דיכוי חמור נגדנו.
האמנו שבמצב זה יש להעמיד את תביעת המוסר מעל לכל שיקול אחי, אפילו מעל לחוסר הפמיסוס יסקפ לאזיבי המדינה חר-משתעמולה. מורס שחשש לו התבדה. כפר-קאסם לא יעזע את העמים. דעת-הקהל העולמית פשוט לא האמינה שהיה מסור גלים לעשות מעשה כזה. הדוברים הערביים, ששיקרו פעמים כה רבות בתעמולות-הזחלה שלהם, לא עוררו הפעם אימון גם כשאמרו את האמת.

אחד הבררים שנתן לי סיפוק יותר מכל דבר אחר בפרשה זו היה יחס האימון לו וכינו מצד הנאשמים עצמם. הם ידעו כי היה לנו חלק מכריע בפירסום הפרשה. אולם הם האמינו בטוהר גישתנו. מיד אחרי של פירסום הראשון הופיע אצלנו קרובו של אחד הנאשמים, מסר לנו את עדותו המלאה של האיש. כך נודע לנו הצד השני של המטבע — צד שנודע לציבור, בחלקו, רק כעבור חודשים רבים.
הנאשמים סמכו עליך שנאמר את האמת. הם תתחו לפנינו את לבם, את בתיהם ואת חוג משפחתיהם. אני עצמי ביקרתי בבתי רבים מהם, שוחחתי ארוכות עם גשותיהם והוריהם, כדי לעמוד על רקע המעשה. לא מעלנו באמננם.

בפרשה מסוג זה מתגלה חשיבותו ה-אומית המכרעת של קיום עתונות חופשית, בלתי-לוחית, אמיצה ודוברת-אמת.
אני מקוה שעמדת העולם הזה בכל שלבי הפרשה הצדיקה את הסיסמה שחרתנו על סמלנו: ללא מורא, ללא משוא-פנים.

אורי אבנרי

מכתבים

אחמא לעורר אם לא אביע לו את שלמי תורת על ההיסטוריה הארץ-ישראלית: גר-מית-מצרית-פרסית-אשורית-כדורית-מסלולית-נוצרית-סורית-ביזנטית-תעמולת-מפלגות-צ'כוסלובקית-ערבית-ביטית ו... גם קצת יהודית. ואני מכירה למסר את תלמידיו של בארץ ישבו מורה יהודים, תחת שלטון זר או עצמאי. אך מהי לא ישבו יהודים בארץ ישראל?

האם לפי דעתכם על ללמד את תלמידי ההיסטוריה ישראלית כדי שיהאבו בין השאר את הכובש הבריטי בארץ? אילעזר נוה, ראשון לציון
נדמני לי לבלות שנים מספר באנגליה, ולמרותי להעריך את העם הזה לא בלל פיק-הוור, הפוליטיקה הטובה שלו או התקדמותו בשטחים שונים, אלא בלל שאיש אינו מת-ענין במעשי שכנו, ואפילו הוא כן מתעניין בהם ודעתו אינה נוחה מהם, הוא לא יעזב לפצות מה, כי זה יתנגד לעקרונות חופש ה-פרס, אני משוכנע שהרבה לא נוסף להתי-קדם כל עוד ימצאו בינינו אנשים שירימו קול וזעזעו על כי פלוגי עומד על כך ש-בשר חזיר ערב לחיכו.

נ. ראם, חיפה
לא לשוא מבורר עמנו בים של בלתי-מאמינים בדת מסם. כאשר האמונה העקבית ביותר מופיעה כרוכה בעסקי-שוק שחורים, היא מאבדת את צביונה הרוחני.
יצחק י. הללי, ירושלים

היסוד הראשון והעקרי של דת ישראל היא האמונה בה' אחד, בורא העולם ומבי-היגו. אסיומה שניה ועקריית של דת ישראל היא השאיפה לשלטון הצדק והמחלטה. זכותו של כל אדם לחשוב, להרגיש, ולהתנהג לפי דרכו, אולם חייב הוא להיות לעבדי במעשיו לאור מחשבותיו והרגשותיו.
השאלת השאלה באיזה זכות ישבו ויושי-בים יהודים בארץ-ישראל. באיזה זכות פלשו אבותינו לארץ אחרי יציאו ממצרים? מהו הקשר שמקשר אותנו כיום לארץ-ישראל? האם רצינו למצוא מקלט בכות ליהודי הגולה מרודע היה זה צריך להיות בארץ-ישראל? דוקא? התשובה היא: רק משום שהבורא נשבע לאברהם אבינו לתת את ארץ-ישראל לזעזע. אין אנו ליססים, אנו משיבים את הגולילה שנילו מאיתנו. עם ישראל, ארץ-ישראל ותרות ישראל, קטורים יחד. כל ה-נופר בתורת ישראל, ממילא נופר בזכותו של עם ישראל לארץ-ישראל.
בנימין דומוביץ, מושב פדונים

הצוללות המצריות (העולם הזה 1046)
אינו אלא דחליל מפהיד צפורים. בכל ההתי-מורדות הקורמות בו ישראל למצרים היה למצרים יתרון טכני הנשק ובאיכותו. אפי-לו אם נאמין לדברי הרבה של שר התעמולה

פופשקה בפעודה

המצרי, שצוות מצרי מניע צוללות אלה, ברור שבשעת ההתמורות הבאה יהיה ערכם מסך כער הסטאלים והמינרים המצויים במבצע סיני.

דן שלביץ, תל-אביב
הקורא וזהר חאלק היע לכסור את ה-מחלקה הערבית בקול ישראל (העולם הזה 1041). לדעתי מחלקה זו היא מכשיר יעיל מאוד לערבים, כי באמצעותה הם יכולים ל-הבחין בין טובתם ודעתם. הוא מעוררת אצל הערבי רגש של איבה למדינת ישראל, כיוון ששידוריה מפלטים את הניגודים בין האינטרסים של הערבים והיהודים. לאחריהם יצו רעיון נפלא כראשיהם של האחרים למחלקה הערבית: הם החלו ל-יגדו מדי שבוע הודעות על משרות פנויות בארצו ערב. ברצוני לשאול את האחראים למחלקה: האם אתם מסירים ציונות ערבית, שמתרחה להניע את ערביי ישראל לעלות לארצות ערב ולהצטרף לאזיבי ישראל?
אליאס מועמר, נצרת

יום כפר-קאסם
יום האבל והוכרוו לחללי כפר-קאסם ה-חפים מפשע לא ילבינו את כחם הדם הנדול במבואות-הכפר. כל עוד העם היהודי לא ימחק מעל מצחו את סימן הפשע החמור. קאסמאי, כפר-קאסם

קבוצת אנשים מתעוררת הניעה למחשבה הבאה: היא משוכנעת כי רכבות אנשים ביישוב נושאים בליבם את רגשות הצער ושיחור באחריות ואשמה עבור פרשת כפר-קאסם. כדי לטהר את לבנו אנו מציעים לכל אדם אשר נושא בלבנו רגשות אלה, שיבוא וישים לעיניו נבל כפר קאסם ור-פרחים ואבן. אבנים אלה יצמכרו ויהפכו את אמר ללעז. אוטובוס מס' 77 נוסע מפתח-תקוה לראש-העין. משם מובילה דרך לכפר-קאסם.

יצחק (קורט) לוי, פתח-תקוה
מלכה גליקסון, פתח-תקוה
פאלו גוטפלד, קרית ביאליק
האח הגדול
בקשתי הכנה אליכם, אל תרפו את ידיכם מהשיקוד החילתי במשפט שאינו מקובל על רוב שכבות הצבור. האדם אשר החפיש והי

מצפון הנקי יקרים לו יותר מכל, ולא נהפך עריין לעבד לשלטון. "האח הגדול", ילחם בלי מורא ופחד להשתחרר מהסיוסם הם רודפים אותו. בכחירות הקרובות צריך כל אדם ישר לתת יד לחיסול המשטר הי-קיים, ולניצחון בני אור על בני חושך.
ש. אמיתי, תל-אביב
זה זמן רב אני קורא את עתונכם ונהנה ממנו הנאה רבה. עלי לציון שבזמן האחרון השתפר בהרבה טיבו התרבותי. אני רק שלוש שנים בקרן אולם הייתי רוצה ל-פרסם שיר קטן שכתב למערת הדודג'ים: מיסטר כהר הוי כועס מיתולוג נם מדרגו הפורר כבר ספר לא מבזבז לבן דרוש על דודג' נוצץ.

הטוב והרע
בין ארבעת הפרטים הרעים של השנה (העולם הזה 1045), מונה העולם הזה את הסרס, "הורע הרע". לעומת זאת אני מוצא בלגיון אחר (העולם הזה 1016) את הסרס "הורע הרע" כאחד הפרטים שהעולם הזה מספיק לראותם. רבותיו או או. או שהסרס ראוי לראות מה שהוא מסוכן ויש להת-כרר שסרטים מסוגו אינם מופקים בסיו-נות. האם המלצה לראות סרט והוקעתו כסרט מסוכן מאידך חר המ?

אליהו אמיר, טבריה
העולם המליץ העולם הזה על הורע הרע כסרט מעניין ולע כסרט טוב. המלצה לר-אות סרט אינה תמיד ראייה לרמתו.

הכתבה המפורסמת על סרטי השנה היתה נאה, אולם לא ניקיתם ממספר שגיאות. די-סרט, "מיסטר רובינסן" נמנה אצלכם בין סרטי המלחמה, בשעה שהוא דוקא קומדיה המתחוללת על כפיית קרב. ואילו "לה סטרא דה" הוצג שמונה שבועות בלבד ולא שלושה חרשים.

אמא אימה סומאק
סיפורו של פאפושקה סומאק על אימו (העולם הזה 1046), שאנכ עתו הערב ידי-עוואת-אחרונות לא התבייש כלל להעתיקו מ-כותרתו עד פרטיו בלגיון וכל העשוי ש-היה מיעשע. אולם מדוע הוא כותב שהוא סופיע עם אמנו נוכחתי בהצגת אימה סומאק ולא ראינו כלל את הבן על הבמה.
נחום אינבורג, תל-אביב

אחרי שבהצגה הראשונה בעת פאפושקה, בעבודה של רגדנית אינקה (ראה תמונה), בעטו בו והסירוהו מהתכנית.

בלגיה-ישראל
אני חייל בצבא הבלגני מזה תשעה חרשים כעת אני בדרגת רבי-טוראי. ביקרתי בישראל לפני שלוש שנים ואני מקוה לכפר אצלכם שבו, כשאנמור את שרותי הצבאי, יש אפי-לנו בצבא הרבה מאוד קצינים שמעוניינים מאוד בכל המרחש בארץ, ובמיוחד בצבא. אצלכם לכן לשלוח לי את כל הגליונות של עתונכם שיציאו במבצע קריש.
שי לי עוד בקשה אחת. בלגיון יום ה-עצמאות שלכם, ראיתי על השער בחורה חילית הייתה רוצה לרעת מי היא? בת כמה היא, ואני מקוה שהיא לא ארושה. הייתי מבחשכ לקשר אותי עמה כדי שאוכל להכתוב עמה.

שמואל פסי, רמת-גן
צבא בלגיה, בלגיה
רב סמלת מרים מחיל הימ, שתמונתה פורסמו בלגיונות העולם הזה 1020/21, מת-בקשת להודיע את כתובתה למערכת, באם כמובן אינה ארושה עדיין.

פולחן האישיות
הרבינים לכתוב נגד פולחן האישיות. הסי-כמנו איכהם בשטח זה. אבל אפילו סטאלין לא היה מעו לכתוב משהו כל כך מלא אהבה עצמית כפי שעשה חבר המערכת שלכם שייע נלור. כונתנו למאמר, "כיצד זרע כוכבי מ-חרש" (העולם הזה 1045). אנו מציעים בזה להעניק לו את אות הכבוד על שם הנדיב הידוע הואו סומרטווי לבקוביץ.
בני גרעין גיר-עז, צה"ל

תודה בעד האות, אולם קבלת האות תת-פרש כסטיה מעקרון החובות בכדורגל.
... הייתי מציע לשייע גלור לשנות את תוארו לכדורגלני.
יעקב בר-מידות, חיפה

רשימתכם על הצניחה החפשית ועל הצנחן שמעון צחור (העולם הזה 1046) ראוי ל-הוסרה. הניע הומו לעשות משהו בשטח זה בישראל, אולם אינו חושב שאיזה שהוא גורם אורחני יכול ליטול פיתוח ספורט זה על עצמו. לדעתי צריך צה"ל לעורר ספורט זה באמצעיו הווא. פירסום נרחב והתחרות ערד הצניחה החופשית בצבור, יכולים ל-הניע את הנלגלים בכיוון זה.

נערת ממין זה
במדרה של רותי (העולם הזה 1046) הופיעה ערנה ימיר כנערת השבוע. אותה נערה, שאיני יודע מה טיבה ומי היא, אמרה בשיחותיה הרבות: "אני מכירה את מילושקה הקוסם, אבל הוא עוד לא הקסים אותי".
הקסמים היחידים שאני מפעיל הם כשי-רונתי המקצועיים כאמן עושה סמסים. לא הכרתי נערה זו מעולם, ואני רואה את עצמי ננעע מהעובדה שהיא מספרת עלי-שטיות. עד כמה שאני יודע השתמשה בחבורה הזאת בשמי כדי להעשות חשובה ומשנינת.
אני יודע לא רק קוסם, אלא כמורה לפסיכול ומלאכתינו ווסקס בעקצועי זה זני-שנה בלבד. בחבורת כמו ערנה שמיר אני מו הסוג שאני בוחר לבלות בחברתו.
"פרופסור" מיל, תל-אביב

העם

נשיא של עמך

אלוהים לא תקלל, ונשיא בעמך לא תאורל

מחוקק התורה, שקבע כלל זה, התכוון לסוג מסויים של נשיאים: אדם נעלה מן העדה, הנושא את דברו אל העם... נשיא המועצה, לפני חמש שנים היה ספק רב מי ייבחר בתור נשיא ישראל...

השבו על זיתת התוצאה מוטלת אף לרגע בספק, תוך חמש שנים, בהן גילה

הנשיא

סמל בלב העם

כשרון רב שלא להסתכן בשום ענין זה שנוי במחלוקת, התחבב בן-צבי במידה מכי רעת על לב ההמונים. אפילו עסקניה-מפי לגות היו מסוגלים להתאחד מסביבו, מי אחר שטוים תציב או יתרון כלכלי אחר אינו תלוי בנשיא.

סמל בלבבות. אין כמעט מדינה בעולם בה משוללת משרת הנשיא עד כדי כך כל תוכן פוליטי. בארצות-הברית הנשיא הוא גם ראש-המשלה, בעל סמכויות כמעט דיקטטוריות בשטח הביצוע. בצרפת וב-איטליה מתערב הנשיא לא פעם בעניינים שוטפים, וישוב ראש בישיבות חשובות של המשלה ובשעת משבר ממשלתי יכול לה-יות לו תפקיד מכריע בבחירת ראש-משלה. אולם בישראל, בה אין משרבים ממשל-חיים אמיתיים ובה נבחרים בארשיה-המשלה על-ידי דויד בן-גוריון, מוגבל תפקידו של נשיא לייצוג סמלי. יצחק בן-צבי עמד ב-הצלחה בתפקיד זה, העם, שביקש בלבו סמל שילכד את כל שכבות האוכלוסיה, מצא את סיפוקו בדמות האדם הצנוע, חסר השחצנות הריטורית. אין הוא "נשיא ב-עמך", אלא "נשיא של עמך".

בחירתו מחדש של יצחק בן-צבי, בן ה-73, ליד פולטאבה האוקראינית, היתה השבוע כמעט ענין שבשיגרה.

מפלגות

בן-הברית האבוד

בתוך המסכת הרצינית של בחירת נשיא ישראל (ראה לעיל) השתרבבה קומדיה קטנה. נפשיתיה: עסקני תנועת-חרות. הבעיה שעמדה מלכתחילה בפני עסקנים אלה היתה: כיצד לנהוג בשעת ההצבעה.

סכאן המלה "נשיא" - האיש הנושא את דבריו לקהל, כסו, נגיד, חמגיד את זבדו לעם.

הם ידעו כי יצחק בן-צבי פוטולרי. הם ידעו שלשום מועמד אחר אין סיכוי להיבחר. אולם תנועת-החרות היא מפלגה פוליטית. כמה ממנהיגיה טענו, בצדק, שהנשיא חופס משרה מדינית, ולגבי בחירתו חייבים להכ-רע שיקולים מדיניים, לא אישיים. הפשרה שהושגה: יוצע לנשיא לפרוש רשמית מ-מפא"י, ואז יצביעו אנשי חרות למענו.

משלחת נשלחה בשקט לנשיא, כדי למשש את הדופק. הוא קיבל אותה בסבר פנים יפות, הגיש לה פעמיים קפה, השיב שעליו להימלך בדעתו. חברי המשלחת חזרו צוה-לים, אמרו לחבריהם שיש סיכוי לקבלת תביעתם. התוצאה: חברי התנועה החלו ל-הפיץ ברבים את החלטתם, כך שלא יכלו לסגת כאשר נתקלה תשובת הנשיא: לא.

נשיא, לא נשיא. אילו התיחסה הת-נועה ברצינות לענין, עמד לפניו פתרון של כבוד: הצגת מועמדותו של מנחם בגין. אולם בגין לא רצה להציג את מועמדותו בהפגנה חסרת-סיכויים, שיגר לתנועתו מיב-רק כהול מרומסאפריקה. בו דרש להצביע בעד בן-צבי. אך מרכז התנועה כבר לא יכול היה להיסוג. בחפשו מועמד כל שהוא, שלא יהיה מגוחך לגמרי, מצא דמות בלתי-מוכרת לקהל הרחב: מתרגם הקוראן לעברית, נשיא לשכת בני-בית פרופסור יוסף יואל ריבלין, יליד ירושלים, שהסכים להצגת מועמדותו נגד המזרחן בן-צבי, אחיו בלשכת בני-בית.

אחד מראשי בני-בית הוא אליעזר ארגוב, פקיד הסוכנות ועסקן מפא"י. הוא כינס את ראשי הלשכה, הטיף להם מוסר: תפקיד בני-בית לאחד את הלכבות, לא לפצלם. אולם ריבלין, שהופיע לישיבה זו, הקדים תרופה למכה: כנשיא הלשכה הודיע ש-יותר על מועמדותו לנשיאת המדינה.

מנהיגי תנועת-החרות ישבו בכנסת, כש-הגיעה לאזניהם הבשורה המדהימה כי מוע-דום לא רק התפטר, אלא גם קרא לבחירת יצחק בן-צבי פה אחד. עתה עמדו במצב מזוהר לגמרי, הם הלכו בדרך היחידה שנות-רה להם: יחד עם ח"כי מקי"י ואגודת-ישראל, הכניסו למעטפותיהם פתקים לבנים.

דת

הקול קול יעקב

יעקב הלפרן, יהודי בעל קומה ענקית וזקן אימתני, חובב פרסומת לא פחות מבנו, השיריאי חבש-הכפייה רפאל הלפרן. אולם בעד מר ישראל הבן מתגושש עם הגויים, מעדיף אביו להתגושש עם יהודים אדוקים.

במשך שנים ארוכות ניהל הלפרן מערכה עם חברה קדישא בתל-אביב, עד שהצליח לקבל מידי האנגלים רישיון להקמת בית-קברות פרטי בנכרונ-מאיר, בית-הקברות לשומרי-שבת, שהוא עסק מסחרי פרח (העוגט הזה 973). אולם לאחרונה החליט הלפרן לעשות את המזח לאנשים חיים. הוא הכריז מלחמת-יחיד על הרבנות הראשית.

תחת להסתפק בקבורת שומרי-השבת, ניגש עתה לקבור את מחלליה-שבת. "עד מתי תחשש?" הרבנים הראשיים לישראל גישים מאד לכל ביקורת על שא-נותם בעניני דת. לכן נזהמו השבוע לקרוא בהמודיע, יומון אגודת-ישראל, מודעת-ענק של הענק מבני-ברק, המכריז עליהם מלחמה. שאל הלפרן, באותיות רבתני: הידוע לי רבנים כי אוניות ישראל מפליגות בשבת? מדוע לא יוטל עליהן חרם, ויאסר על יהודים דתיים להפליג בהן? — "עד מתי תחשש?" ליהודי אדוק מותר להפליג בשבת באניה המופעלת בידי גויים, אינו שיתף לחילול השבת.

ימארישבת. אולם הרין שונה לגבי אוניה יהודית, המופעלת בידי ימאים יהודים. יהודי הנוסע בה, הריהו שותף לחילול שבת. הפתרון: העלאת צוות גוי על האוניה, שיפעיל את האוניה לבדו במשך 24 שעות או עצירת האוניה עד צאת הכוכבים. שני הפתרונות אינם בני-ביצוע. הפתרון הראשון היה מוסר את ציהסוחר הלאומי ליד זרים, דבר בעל תוצאות בטחוניות חמ-רות השני היה גותן לחברות זרות יתרון עצום על חברות ישראליות.

הרבנים הראשיים יודעים זאת, לא גילו רצון להיכנס לחרם נוסף, אחרי שנכשל ה-חרם על מפעל-הניר והמשקים מגדלי-החזיר. אולם בארץ די ביה די אחד, בעל קול רם, כדי להכריח את כל היהדות לצאת למירוץ מסורף על כתר הצלת הדת. קולו של יעקב הלפרן יגיע רחוק.

כפי שנהגו הימאים יחודיים הרבים בימי הביניים, לפי המקורות הערביים.

במלאת שנה למיבצע, כבר נכנסה מערכת

מיבצע סיני

הסקירה המתומצתת בעמודים אלה הופיעה לפני שלושה חדשים ב"מיליטארי רביו", הבטאון הרשמי של בית-הספר לסיקור ומטה של המפ"ל האמריקאי. מחברה, ברנארד פאל, צרפתיילשעבר שהפך אמריקאי, רכש לו שם כפרשן מלחמת הודרסון. הסקירה כתובה בצורה אובייקטיבית, תוך אהדה אישית ניכרת לצי הירשלאי, תחשבת לסיכום המקצועי הרציני והמוסמך ביותר שפורסם עד כה בעולם על מיבצעיקרש, למרות אירדיוקים מסויימים. במלאת שנה למיבצע, ימצאו החיילים ואנשי-המילואים שהשתתפו בו ענין רב בסיכום זה, הכוחן את המיבצע בעיניים זרות.

מרות ההודעות המפוצצות של המנהיגים והעתונות המצריים, נראה שלא תוכננה התקפה מצרית על ישראל בעתיד הקרוב. מקורות בלתי-תלויים רבים מסכימים לטענה המצרית, שמאז הלאמת התעלה ביולי 1956 הוצאו הכוחות המצריים בקצב גובר והולך מתוך חצייהאי סיני, כדי לקדם פני התקפה בריטית-צרפתית.

היו שטענו כי כמות המחסנים המצריים שנלכדו על-ידי צה"ל בסניו משמשת הוכחה לכונה התוקפנית של הצבא המצרי. אולם אפילו מקורות האוהדים את ישראל קבעו מאז שהציור לא עלה על הצרכים של צבא בן 80 אלף חיילים. זה היה גודל הכוח שהוחזק בדרך כלל כחיל-משמר ליד הגבול, עד שעבר אל-נאצר הוציא את מרבית כוחותיו מסיני. המצרים עצמם טוענים כי היה צורך במלאי גדול כזה, מפני ששום דרכי-תחבורה מתאימות אינן חוצות את התעלה. בשעת התקפה על מצרים יכול היה חיל-אחירי אויב לנתק את תנועת האספקה ממצריים לסיני. לכן הוכן מראש מלאי שהצבא הקרבי במקום יכול היה להשתמש בו בשעת-הצורך.

וזהו טענה בת-ערך. אולם היא לא מסבירה מדוע הוחסן המלאי בקירבה כה רבה לגבול, אם לא נועד לצייד צבא המתכוונן לזנק קדימה.

(להלן מסביר המחבר מדוע ראתה ישראל את עצמה נתונה בסכנה, לפרות שלא חיתח צפויה לה שום התקפה מיידית. הוא מקבל במידה רבה את הטענות הישראליות).

המערך המצרי

אין כמעט שום ויכוח על גודל הכוחות של ישראל שהשתתפו במיבצע. לעומת זאת אין הסכמה על גודל הכוחות המצריים שהופעלו. לפי אומדנה אמריקאית, מנו הכוחות המצריים כסיני ביום ההתקפה כ-30 אלף איש. גנרל דיין, המפקד העליון הישראלי, אמד את מספר החיילים המצריים ב-40 אלף, מספר שכולל כפי הנראה את התגבורת שורמה לסיני ביום הראשון והשני של המיבצע.

לפי הגירסה המצרית, כפי שבוסאה במאמר ארוך של הנשיא גמאל עבד אל-נאצר בשבועון אחרי-הטעה, מנו הכוחות המצריים כסיני רק ששה גדודים, שרוכזו בשלוש קבוצות במשולש אל-עריש-רפיח-אבו-עגילה, בתוספת גדוד משוריין וכוחות המטה והשרותים באל-עריש עצמה, וחילות-מצב קטנים יותר בכמה מנאות-המדבר במדבר. ליד שארם אל-שייך וראס-נאצרני חנה "כוח-יסרף" מיוחד, שמנה כשני גדודים.

המקורות הישראליים, וגם בלתי-תלויים, כופרים בגירסה זו.

נראה כי המערך המצרי ביום ההתקפה היה כלהלן: הדיביזיה השלישית של חיל-הרגלים (שלוש חטיבות-רגלים וכוח ניד) באזור אבו-עגילה-אל-עריש; הדיביזיה השמינית (חטיבה של הצבא הסדיר וחטיבה של הצבא הפלסטיני ויחידות של פידאיון) ברצועת-עזה מצפון לרפיח.

חוק מזה חנו במקומות שונים משניים עד ארבעה גדודים של משמר-הגבול, עם גייסות משורינים וחולים. יחידות-סיור על גמלים מילאו תפקיד בעל-ערך לפחות במקרה אחד. הכוחות באזור שארם-אל-שייך היו כפי שכבר צוין.

חטיבה משורינת, מצוידת ב-70 טנקים ס-34 מתוצרת סובייטית, היתה מוכנה להפעלה כמעט מיידית בצפון-מרכז סיני.

מאחורי כוחות אלה עמדו בצריים: שתי דיביזיות של רגלים, חטיבה משורינת באזור התעלה, דיביזיה משורינת באזור קאהיר, גודד מוצנח אחד.

חיל-האחיר המצרי מנה, לפי האומדנה: 130 סילוים מדגם האמפיר ומיסיאור, 90 עד 125 מטוסי-קרב מיג-15, 10 עד 12 מטוסי-קרב מיג-17, 50 מפציצים איל-28, 20 עד 40 מטוסי-תובלה.

הבעיה המצרית

מבחינה טאקטית עמדה לפני המפקד המצרי בסניו ברירה קשה. אם נקבל את המספרים המצריים או את המספרים הלא-מצריים, ברור כי הכוחות המצריים בסניו לא היו מספיקים כדי לעמוד בפני התקפה ישראלית נמרצת, כי כוחות אלה היו מפורזים במרחב העצום של המדבר, ועיקר הכוחות חנו בכיס, בפניה הצפונית, שם הומינו ממש כיתור ישראלי.

מאידך לא יכול היה גמאל עבד אל-נאצר להרשות לעצמו מבחינה פוליטית, להספיר את רוב חצייהאי ואת רצועת-עזה. כך התחייבו המצרים מראש להגנה נוקשה.

משלחת של מומחים צבאיים גרמניים הוזחרה בפירוש מפני שיטה זו. הם יעצו למצרים, על סמך הנסיון של מלחמת-העולם הראשונה באזור זה, להגן על תעלת-סואץ לאורך רכס הנמצא כ-50 קילומטרים מזרח לתעלה.

היותור מראש על חופש-הפעולה חרף את דינה של ההגנה המצרית במיבצע-סיני.

המערך הישראלי

כוחות הישראליים לא הגיעו לעליונות המספרית הנחשבת, כרגיל, כדרושה לצורך התקפה. עד כה לא פירסם שום מקור ישראלי או מערבי את מערך-הכוחות המדויק של צה"ל. אולם במרס 1957 פירסם צה"ל תזכיר שפירט את מיבנה האוגדות השונות, ומנה את החטיבות שהשתתפו במיבצע, מבלי לנקוב בזהותן. לעומת זאת פירסם עבד אל-נאצר במאמרו את מספריה-היהוי של הכוחות הישראליים. מאחר שהמערך המפורט במאמרו מתאים בדיוק למערך שפורסם על-ידי צה"ל, אנו יכולים להניח כי מספריו מדויקים.

לפי מירוש זה, השתתפו במערכת-סיני הכוחות הישראליים הבאים:

- כוחי-משימה שכלל חטיבת-שריון ושתי חטיבות חייה, שפעל ברצועת-עזה.
- כוחי-משימה שכלל חטיבת-שריון ושתי חטיבות-רגלים, שיצא מניצנה לכיוון איסמאעליה.
- חטיבת החי"ר המוצנח שסרצה לעבר נחל, כדי להצטרף לגדוד-הצנחנים שהוצנח לפני מעבר המיטלה.

סיני לספרי ההיסטוריה הצבאית. כך יכנס המיבצע לספרי-הלימוד של צבאות העולם

נצחון צבאי מזהיר, אבל...

● חטיבת הרגלים 9 (מילואים, ממוכנת) שירדה לשארם אלישיך. כוח אחר שמעל בנפרד (נגד העיר עזה).

★ ★ ★

היום הראשון

מן הרגע הראשון שמו הישראלים את הרגש על התנועה, ולא על המגע הקרבי, תוך ניצול מקסימלי של כליה-המלחמה. בניגוד לטענות רבות, הישראלים לא זרקו החוצה את ספר הכללים — אולם הם טרחו לקרוא את השורות המודפסות באותיות קטנות, והשתמשו במהורה מעודכנת.

(המחבר הדגיש חשפס זה).

הם למדו מרומל, מגודריאן ומסאטון את מלחמת-השריון, ושיכלו לקח זה בתפיסת ה-כיתור מלמעלה של טיילור, גאבין וסטודנט. כמו כל הגנרלים האלה, אמנם הדאיגו אותם בעיות אספקה. אולם הם לא נחננו לדאגה זו לעצור אותם עד כדי חזילה, אצלם, כמו אצל פאטון וגודריאן, האספקה הגיעה לרוב ברגע האחרון, כשהיא נגרת אחרי ראש-המחץ.

פעולות היום הראשון היו:

● **צניחת גרוד ליד הצומת, 10 קילור** מטרים ממזרח למעבר המיטלה. כוח זה הצטפה לכבוש את המעבר, כדי למנוע את נסיגת הכוחות המצריים בצפון בדרך זו.

● **חטיבת החי"ר המוצנח, אחרי 48 שעות של הכנות קודחניות, בהן הח"ל ירדה את הרכב שלה במסירות של ששה גלגלים, חצתה את הגבול ליד אל-כונתילה.** היא נערכה בחצבה בערבה, ליד גבול ירדן, דבר שערך לבלבל את המצרים ולעורר קדחת-מלחמה בירדן.

בשעה 3 בבוקר כבשה החטיבה המוצנחת את אל-תמ, למרות שיעקר החטיבה נעצר במרחק ניכר משם בחול הרך.

המצרים הופתעו כליל. בערב הראשון ניתנה סקודה לחטיבת-שריון אחת לנוע לאורך החוף לעבר אל-עריש. חטיבה מ-שוריינת אחרת, מאומנת עלידי הגנרל הגרמני פאונבאכר המצוידת בנושק טוב ייטי, עברה את התעלה ונעה בכיוון ל-בירגנפסה. כוח קטן יותר נע מטואץ למעבר המיטלה.

★ ★ ★

היום השני

יום השני (יום ג', 30 באוקטובר) נערכו הפעולות הבאות:

● **חטיבה 9 יצאה לזרחה לעבר ראס אלינקב.** גודד משורין אחד של חטיבה זו כבר יצא קודם לכן כדי לעזור לחטיבה המוצנחת לכבוש את נחל.

● ליד המיטלה שכב גודד הצנחנים רתוק מתחת לאש המצרים. ב-9 בערב הגיעו המכוניות הראשונות של החטיבה המוצנחת אל ראש-האחרי, והתקרמו לעבר מעבר המיטלה. הם נעצרו עלידי האש המצרית, וחיכו לבוא הכוח העיקרי.

● **קופיסימה הותקפה אחרי חצות.** עלידי חטיבה, אשר התקפתה נכשלה. הי מצרים ערכו התקפת-נגד ודחפו את התוקף שים חזרה לנקודת-המוצא. גם התקפה שניה נכשלה. אולם לפני הצהריים נסוגו המצרים לאבר-עגילה, אחרי הפצצה אווירית ישראלית קטלנית.

● **אבר-עגילה עצמה הותקפה אחרי הצהריים** עלידי חטיבת-השריון. ההתקפת נכשלה. אולם חלק מחטיבת-הרגלים וגודד המצרים ערכו התקפת-נגד ודחפו את התוקף עקפו את המיתחם המצרי לאורך שביל המצרים לא הגנו עליו, בחושבם שאיננו מתאים למעבר כל-כך כבדים. כעבור כמה שעות מצאו יחידות אלה את עצמן על הכביש הראשי, בעורף המצרים.

★ ★ ★

היום השלישי

עם שחר של יום ד' לא הוכרעו עדיין כפות-המאוננים. חטיבת החי"ר המוצנח הוזכרה עם הצנחנים, אך מעבר-המיטלה נשאר בידי המצרים. גם ליד אבר-עגילה נעצרה ההתקרמות של צה"ל. בצפון לא נפגעו עדיין שתי הידיביות המצריות שחגו ברצועה וליד אל-עריש.

רע מזה, חטיבת-השריון המצוידת בנושק סובייטי התקדמה במרכז לעבר בירגנפסה ואבר-עגילה, בעור שבדרום היותה הגודד מטואץ סכנה חמורה לצנחנים העייפים. לכן נועדה חטיבות מטרות לחיסול השליטה המצרית במעבר-המיטלה ובאבר-עגילה. תוצאות הפעולה:

● **באבר-עגילה** כבשה חטיבה שוחלשה בינתיים מאד, את כל העמדות המצריות וזלת שתיים, נערכה מחדש והמשיכה בדרכה דרומה. חטיבה אחרת, טריה, הושארה לכיבוש שני המשלטים המצריים האחרונים.

● **ליד המיטלה** נכנסו הצנחנים לתוך המעבר, כשהם רכובים על כלי-השריון שלהם. הם נתקלו באש רצחנית, נעצרו וכבשו את המעבר בקרב פנים-אל-פנים, תוך אבידות כבדות. החטיבה היתה עתה בסוף כוחותיה, ואסילו התקפה מצרית קטנה חזרה יכולה לסכן את קיומה.

ברגע זה בא האולטימטום הבריטי-צרפתי. עבד אל-נאצר ציפה על כל כוחותיו לפנות את חצי-האי סיני. כך ניצולה החטיבה המוצנחת ברגע האחרון ממש.

היום הרביעי ואילך

א אחרי שנכשרה ההתקפה הראשונה על רפיח בערב לפני כן, כבשה יחידה את המקום, אחרי שכוחות-צי הפגיוו את העמדות מצד הים. הכוחות הגיעו לאל-עריש אך נעצרו לפני לשם היערכות.

במרכז ניסו המצרים לעצור את צה"ל כדי לתת לכוחותיהם בצפון ובדרום את האפשרות להיסוג אל מעבר לתעלה. ליד המיטלה יצאו הצנחנים דרומה, אחרי מנוחה מרעננת של 24 שעות. חטיבה 9 היתה עדיין בדרכה לשארם אלישיך.

למחרת היום, היום החמישי של הפעולה, נכבשה אל-עריש. נמצאו בה מחסנים גדולים, שכללו ציוד סובייטי למלחמת-קרח, שטופק בטעות לצבא המצרי. עזה נכבשה.

במרכז התנגשו לבסוף 70 טנקים סובייטיים ו-34 טנקים ישראלים מדרג צרפתי. בקרב שנמשך 2 במצריים עד רדת הלילה, הוכיחו הטנקים הצרפתיים שהם מוכשרים לחינם בטנקים הסובייטיים הכבדים יותר, שהיו גם כבד-תנועה יותר.

בלילה נסוגה החטיבה המצרית באיסדר מוחלט. אולם גם בחטיבה הישראלית שרדו עתה רק 8 טנקים ראויים-שימוש, מהם 4 טנקים סובייטיים שנלכדו.

שני המשלטים האחרונים באבר-עגילה נכנעו, אחרי שאספה תקחתם האחרונה להינצל. הצנחנים הגיעו ליסוף, כבשו את עיר-הגסט, הצניחו כוח ליד אל-טור וכבשוה.

כך, בסוף היום החמישי של הפעולה, נשאר רק שני פיסות-התנגדות מצריים בי-חצי-האי: חלקים מן הידיביות ה-8 בחאן יוניס, ו-כוחות-סוף באזור שארם-אל-שייך.

במשך כל הלילה נערך בחאן-יוניס הדו-קרב התותחני הכבד ביותר של המלחמה, ובבוקר היום הששי של הפעולה נכנעה עיר זו. מחלקה מצרית יחידה הוויקה מעמד עד הצהריים, כשהושמדה עלידי מטוסים. זה היה סוף ומערכה בצפון.

★ ★ ★

מסקנות

רבה דובר כבר בפרס-מיט שונים העל פעולות כוחות צה"ל, הן כיחידות והן כלוחמים יחידים. יהיה זה הוגן לומר כי כיום הם מהחיים את הכוח הלוחם היעיל ביותר במרחב, פרט לצבא התורכי.

אין מירוש הדבר שלא נעשו שגיאות, או שהכל פעל כמו שעון. כפי שאפשר לצפות במלחמה כזאת של תנועה מהירה, הרי הקשר והאספקה התמוטטו כמה פעמים. כמה מהמפקדים הנמכים יותר גילו נטיה שלא לדחף לממוגנים עליהם על המצב בי-גורותיהם. ובמקרים רבים נטשו קציני-מטה את תפקידיהם, שהיו בעיניהם גוברים בלתי-קרביים בלתי-נועלים, כדי לחפש "פעולות".

כאשר הופל מטוסו של אלוף-משנה שמי חוני עלידי תותחים ג-מ ירדניים, הוא נשא עמו הערות וסיכומים שביטאו את מסקנותיו הראשונות מן המערכה. אלה הועברו כמובן מיד למצרים, ופורסמו בחלקם במאמרו של גמאל עבד אל-נאצר עצמו בשבועון אחר טאעה.

ההערות נגעו בעיקר לפעולת כוח-המד שיימה בציר המרכזי והכילו כמה משפטים היועצים היטב למפקדי-ידיביות רבים בי-עולם: "... קציני-המטה של החטיבה הי-משריינת לא גראו במקומותיהם מזה כמה זמן... לא אגפרימטה לא תיאמו ביניהם את פקודותיהם... האינסורמציה של אגף המודיעין לא נוצלה כראוי..."

★ ★ ★

נ ין ספק שהצבא המצרי והתקדם מאד לעומת מלחמת-השנים, ובכמה מקומות — אבר-עגילה, חאן-יוניס, שארם-אלישיך — לחמו כמה יחידות מצריות יפה.

הגורמים העיקריים להצלחת הישראלים היו: מנהיגות בעלת מעוף, קשר טוב יותר, מסקנות אחרות שאפשר להסיקן ממיבצע-קדש:

● יש צורך מוחלט בחיפוי אווירי מתאים. שני הצדדים סבלו אבידות כבדות כשנתססו בשטח פתוח, ללא מיטריה אווירית.

● אסילו במרחב המפג, אין עוד מקום למטוס-בוכנה כמו המוטסאנגים.

● המרת חוסר-הפעולה בהגנה סטאטית היא מסוכנת, אם לא קטלנית, בלוחמת-מידבר, אך האם היה הנצחון הישראלי אמיתי? אמנם, חלק גדול מן הכוח המלחמתי המיידי של הצבא המצרי חוסל. אולם כפי שאמר גנרל דין עצמו, לא זאת היתה המטרה. המטרה היתה ליצור מצב שימנע למשך תקופה ארוכה בעד הערבים להתקיף את ישראל, עד אשר יושג הסדר של שלום.

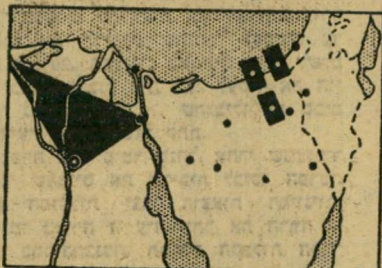
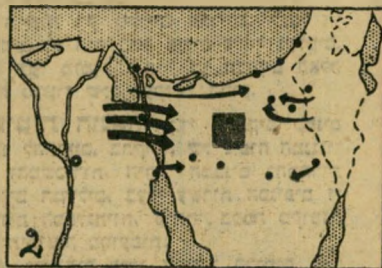
הישראלים התעלמו בכונה החילה ממטרה צבאית חוקית, בתחום השגתם: חיסול כוח-אדם של הצבא המצרי. מצרים יכולה לרכוש מחדש את כלי-הנושק שאבדו לה, ואמנם תפסה את המחסנים הבריטיים ליד התעלה, שהכלו ציוד ל-10 דיביזיות מלאות.

אולם ספק רב אם המצרים יכלו למלא את מקומם של הנגי הטנקים, המכוניות, התותחנים, אנשי הראדאר ושאר המומחים, אותם אימנו תוך ויתור על התקדמותה הכלכלית של המדינה בשנתיים האחרונות. לכידת רוב הכוחות המצריים בחצי-האי בידי צה"ל היתה מנחיתה מהלומה רצינית על המערך המצרי החדש.

(המחבר חוזק על דבריו של משה דיין, אותם ציטט במקום אחר, שישראל לא רצתה להרוג או ללכוד את החיילים המצריים, כי אין חשיבות ל-15 אלף שבויים נוכח חטובה שישינם בעולם 40 מיליון ערבים. לדעת המחבר, היתה זאת טעות חמורה מצד צה"ל, אשר הסתפק בנירוס חמצנים מסיני, מבלי לנסות להשמידם בשה-הקרב.)

כך איבדה ישראל את הפירות הפוליטיים של נצחונה ליד השולחנות של ועידות שונות, ואת הפירות הצבאיים בגלל דבר שהוא אולי טעות חמורה בקביעת המטרות. תקנות חסרות בטוח של צבא ארצות-הברית, בהסתמכו על קלאווביץ, קובע: "המטרה הסופית של כל מיבצע צבאי היא השמדת הכוחות המוויינים של האויב בקרב."

המיבצע — בעיני נשיא מצריים

שרטוטים אלה הופיעו בתוך מאמרו של גמאל עבד אל-נאצר בשבועון המצרי. הם מראים (1) את הכוחות הישראליים שחצו את הגבול בשלב הראשון. החץ הלבן מראה התקפה עיקרית בכונתילה. (2) הכוחות המצריים עוברים את התעלה כדי להצטרף לחילי-המצב, המגן על הגבול. היעד המיידי: אזור ההיערכות ליד בירגנפסה (המרוכז המוצל במפה). כוח מצרי קטן יותר מתקדם מטואץ לעבר המיטלה. (3) נוכח האולטימטום הבריטי-צרפתי, פקד הפיקוד המצרי על כל היחידות לפנות את חצי-האי סיני. הכוחות העיקריים חוזרים מכיר גפנפסה. אבר-עגילה עדיין מרתקת את עיקר הכוחות של צה"ל. (למטה משמאל) המערך המצרי ערב ההתקפה, לפי הגירסה המצרית. ששה גדודים מגינים על הגבול (כל מרוכז שחור מציון שני גדודים), יחד עם גדוד משרייני אחד וכמה כוחות מפורזים בשטח. עיקר הכוחות המצריים מרוכזים ברדתה של הנילוס (משולש שחור), כדי לקדם את פני ההתקפה הבריטי-צרפתית.

אמן אורח בעל שם עולמי ממלא תפקיד המור גדדיה

בבית המשפט זולטן גרנוש, על ספסל הנאשמים, שומע מפי ראובן זיו, המתמחה במשרדו של סניגורו דוד הרמן, על מהלך העדות. גרנוש אינו מבין את המתרחש, שוקע לעיתים בשינה, מתערער וחוזר לנמנם.

שם לומדת הילדה עתה במוסד, שהוא אחד ממוסדות החינוך הטובים והמפורסמים בישראל.

במשך שנתיים לא ראיתי אותה. התכתבנו באופן קבוע, כל שבוע היינו מחליפים שני מכתבים. היא ילדה אינטליגנטית ומוכשרת מאוד. בשנה הראשונה ללימודיה במוסד החדש, כשעוד לא ידעה את השפה הגרמנית כל-כך טוב, גמרה בשנה אחת שתי כיתות. היא מנגנת על פסנתר, חרוצה ונחמדה מאוד. אני לא אומר את זה מפני שהיא הילדה שלי. כל מי שמכיר אותה אומר ככה.

אחרים אולי רואים אותה כקצת מבוגרת מכפי גילה, אבל בשבילי היא תמיד ילדה קטנה ומתוקה. בובה עשיתי הכל כדי ש'הקין, בחופשת-הלימודים שלה, תבוא לבקר

לני זולטן גרנוש בתפקיד לני, במחזהו של ג'ון שטיינבק על עכברים ואנשים. התמונה צולמה בעת החזרות בנוש

בא, אני הולכת לקבל ילד! האב ששמע דברים אלה יוצאים מפי בתו, נעץ בה עיניים תוהות, כאילו לא הבין מה אמרה לו. הוא הוסיף להביט בה בעיניים בוהות, כשכאזינו מצלצלות המלים: „אני הולכת לקבל ילד! אני הולכת לקבל ילד!”

כי הבת, בעלת השיער המתולתל וההרפעה החיצונית הנאה, שפרצה בכני אחרי שהתחדדה בפני אביה, לא היתה אשה נשואה, או צעירה מבוגרת. היתה זו ילדה ש'אך ימים מספר קודם לכן מלאו לה שתיים-עשרה שנה.

סיפר האב בהונגריה לכתב העולם הזה, על הרגשתו באותם הרגעים: „חשבת ש'האדמה פוערת פיה וכולעת אותי! הרגשתי כאילו אני צולל לתוך תהום! איבדתי כל קשר למציאות ולמה שסובב אותי. התפללתי לאלוהים שלא אתה קיים!”

יודיה של בת ה'12 לא היה פתאומי. זמן מה קודם לכן כבר ידע האב שמהו נורא התרחש לבתו. הוא הסתובב כדרכו בין שולחנות הפורמאליה הצבעוניים של אחד מבתי הקפה התל-אביביים החודשים, שהוא מנהל, כשלתע הבחין בבתו הנכנסת לקפה, נרגשת ומתוהה. היא ניגשה אליו ואמרה לו, שלא כדרכה, בתקיפות: „אבא, בוא הביתה!”

„מה שתאום הביתה? את יודעת שאני ב'אמצע העבודה!”

„אבא, אתה מוכרח לבוא תיכף הביתה! אני רוצה לדבר איתך על משהו חשוב!”

★ ★ ★

„חשפתי את בתי.”

בחושו האבהי הבחין הגבר בשנות ה'שלושים, בעל הראש המקריח, כי משהו קרה. פרשת היחסים בינו ובין בתו לא היתה פרשה רגילה בין אב לבת. שורה עגור מה של מאורעות ורגשות פעלה כדי להביא דיל יחסים אלה מיחסים רגילים. היא באה לידי ביטוי בסיפורו של האב על תולדותיו:

„אני אוהב את ילדתי יותר מהחיים שלי. כל מה שאני עובד ועושה הוא למען ילדתי. בתי היחידה נולדה לפני שתיים-עשרה שנה בכודפסט. כשהיתה בת ארבע לקחנו אותה, אני ואשתי, עמנו ארצה. אשתי לא היתה הרבה זמן בארץ, ונסעה אחרי כמה שבועות לגרמניה. אחרי שלושה חדשים נסעתי אליה גם אני.

„לפני שש שנים נפרדתי מאשתי, אחרי 11 שנות נשואים. הילדה למדה אז במוסד גרמני. לא רציתי שהיא תלמד במוסד גרמני, חשפתי אותה ובשם כדוי הבאתי אותה לארץ. מסרתי אותה למוסד-נוער דתי, שם למדה ארבע כיתות. בתקופת החופש היא היתה מתגוררת אצל אמי.

„אחרי ארבע שנים באה אשתיל-לשעבר לי בקר בארץ. נגשנו. אנחנו דווקא ביחסי ידידות. היא לקחה את הילדה אליה לגרמניה.

במדיונה

המשק

אכילת דגי-הרקק

לאנשים תמימים, היתה זאת תמיד חידה: ממה מתקיימות 58 אגודות-האשראי הפרטי? והם הבנקים הקטנים של הסקטור הפרטי (ושמרביתם נושאים את השם הנואה וחסכון). אמנם היו להם 250 אלף מפקידים, אולם לפי הוראות נגיד בנק ישראל הם יכולים לתת רק הלוואות בשיעור שמעט ואינו מאפשר להם קיום בריבית רשמית.

בשבועות האחרונים התפוצצה שורה של מצוות, שהבקיעו בקיעים רחבים בחומת הסודיות של הבנקים האלה. נסתבר כי היו בידיהם כמה וכמה שיטות טובות להתקיים.

משיכות וגניבות. הגילויים הסנסציוניים באו בזה אחר זה:

● בהלוואה וחסכון בארבע-עשרה גניבה בסך 70 אלף ל"י, בה היה מעורב לפחות אחד ממנהלי הבנק.

● בהלוואה וחסכון כפר-סבא ניתנו ה"ל וואות בלי אישור ההנהלה, וניתן ללקוחות בעלי פרוטקציה למשך כספים מעל לסכום שהיה מופקד בחשבונותיהם.

● בקופה חקלאית ראשון-לציון נתגלה כי ההנהלה העבירה 30 אלף ל"י מרוחיה ל-חשבונות פרטיים, כדי להעלים רוחים אלה מעיני מסי-הכנסה.

היו אלה רק גילויים מקריים. לגבי ה'מומחים לא היה בהם משום גילוי נעלמים. אלה ידעו זמן מן חלק מן הבנקים האלה פיתה מנגנון שלם לעקיפת החוק.

שיטות הונאה. כדי שבנקים קטנים יוכלו להתקיים, בתקופה של ניפוח המנגנון נים והמשכורות, הידור המבנים והתחרות הבנקים הגדולים, בעלי עשרות הסניפים ו'הקרנות המפלגתיות, פותחו בכמה מקומות שיטות-הונאה מסועפות:

● ללקוחות ניתן למשך סכומים גדוי לים מעל לפקדונותיהם, מבלי לרשום את הדבר בספרים כהלוואות. כך לא היה צורך לרשום את הריבית, שהגיעה לפעמים עד מעל ל-20%. היתרון: לא היה צורך לשלם מסי-הכנסה, והבנק היה יכול לעקוף את ה'ראות נגיד בנק-ישראל, שהגבילו את סכום האשראי שהיה רשאי לתת.

במקרה אחד פוטר מנהל, אחרי שנתעורר החשד שהבנים את הריבית לכיסו הפרטי.

● ההנהלות יצרו הוצאות דמיוניות, צימצמו בצורה זו עוד יותר את הרוח ה'חיוב במסי-הכנסה. תמורת הקבלות הכו'נות הוכנסה לפקדונות פרטיים.

● ללקוחות ניתנו במקרים אחרים ה'ל וואות אמיתיות, אולם נרשמה רק הריבית החוקית, תוך העלמת הריבית האמיתית. ה'הפרש הוכנס לכיסו המנהלים או לפקדונות פרטיים.

כינושי מפא"י. הבנקים הקטנים יכלו להימנע משיטות אלה, אילו נקטו בצעד פשוט: להתאחד יחד בבנק אחד גדול, ש' יכול היה להתחרות בבנקים הגדולים וב'קרנות המפלגתיות.

אולם הסכסוכים הפרטיים בין המנהלים מנעו אפשרות זו. כדי לחסלה לגמרי, ערכה מפא"י מסע שיטתי לכינוש הסניפים הערי רונים של הנואה וחסכון, על-ידי הופעה מאורגנת של בעלי-המניות המפא"יים ב'אסיפות הכלליות המשעממות, אשר רוב בעלי-המניות האחרים לא טרח לבקר בהן. בצורה זו כבשה מפא"י את הנואה וחסכון בתל-אביב-יפו ובחיפה, שהם לבדם מהמים חלק גדול ממחזור קופות-האשראי של ה'סקטור הפרטי.

מי סובל מן התהליך? המפקיד הקטן — סוחר, בעל-מלאכה או תעשיין זעיר — שאינו רוצה להשתעבד לבנקים המפלגתיים כמו בנק למלאכה, אינו רוצה גם להפקיד את כספו בבנק גדול, בו המשקל הסגולי שלו קטן יחסית, אולם הסוף ברור מראש: הלחיתנים יש'מינו, דגי-הרקק יבלעו.

דרכי אדם

תודת האמריקאי

לפני שנתיים הגיע ארצה גבר אמריקאי הדור-לבוש. היה זה פרופסור אדם סטנלי, מרצה באוניברסיטת ברנדייס בניו-יורק. סטנלי השתקע עם אשתו היפה בקיבוץ מעלה החמישה, בילה במסגרת מחקרו על הקוללות שעות רבות בסילולים בסביבה, וב'גישות עם חקלאים יהודים וערבים. בין (תמשך בעמוד 9)

כוינו
וכיונו!

**בנק דיסקונט
לישראל
בע"מ**

ראשי במחזה מחריד בין כתלי בית-האשפת

של בת 12

רק בשנה האחרונה הופיע בתפקיד ראשי בסרט המורה חניבעל, שזכה בפרס ראשון בפסטיבל הסרטים בקרלסבד שבצ'כיה.

„עד לפני זמן קצר ניהל בבודפשט שני תיאטרונים גדולים, מאדאץ וקאמר מאדאץ. הראשון, המכיל כאלפיים מקומות, נחשב לתיאטרון הלאומי של הונגריה. רק בזמן ה-אחרון ביקש זולטן לשחרר אותו מתפקיד זה, בגלל הופעותיו בסרטים.

„את הפירסום הגדול ביותר קנה לעצמו זולטן בתפקיד לני במחזהו של ג'ון סטינג'בק, על עכברים ואנשים. הוא נחשב בזמנו כלני הטוב ביותר בעולם. ג'ון סטינג'בק צע' מן שלה לו לפני עשר שנים, בעת הצגת הבכורה של המחזה בבודפשט, מברק של מאה מילה, בו כתב: „אתה הוא כנראה הלני האמיתי ביותר שלי.“

„גרגוש הוא כיום בן 53, וזוהו ארבעים שנה שהוא משחק. הוא נשוי לאשה יהודיה, והיה ידוע תמיד ביחסו הטוב אל היהודים. בתקופת המלחמה החביא במרתף הוילה שלו בבודפשט כארבעים יהודים. אילו היו תופסים אותו, היו תולים אותו. בפעם אחת ישב גרגוש עם יהודי בקפה, כשנכנס לפעם קצין ס.ס. וגער בו על שהוא יושב עם יהודי. גרגוש קם, סטר על לחיו של ה-

אותי בארץ. אחריו הביא אותה ישר מינכן ללוד.“

הילדה, שהמשרב המשפחתי בחיי הנשואין של הוריה פגע קשות בימי ילדותה, בילתה בארץ חופשה נעימה. מתוך רצון להראות כמבוגרת, התיצבה מאחורי הדלפק בבית הקפה שניהל אביה, עזרה בהגשה.

שיא ביקורה בארץ היתה חגיגת הבתי מצוה שלה. היתה זו חגיגה מפוארת, שנערך כה בדירת האב עד אור הבוקר, כשעשרות מוזמנים מיטיבים ליבם במאכל ובמשקה.

חגיגת בתי-המצוה נערכה ביום ששי. ביום השלישי שלאחריו עמדה הילדה לחזור ל-אמה בגרמניה. יומיים קודם לכן התרחשה סצינת הוידוי הדרמטית בין האב לבתו.

★ ★ ★

על עכברים ואנשים

א וזה הנורא מכל לא היה עצם וידוי היה התמים של הילדה, שהצהירה שהיא הולכת להיות אם. מוצע הרבה יותר היה הגילוי שבא אהריו, גילוי זהותו של ה-איש שלפי דברי הילדה בת ה-12 היה צריך להיות האב לבנה.

שמו היה זולטן גרגוש. זולטן גרגוש אולי אינו מוכר לאותם מ-

לו אותו במחיר שעלה לי. כל מה שביקש נתתי לו, העיקר שיהיה מבוסס.

„הילדה שלי הכירה אותו בקפה. היא לא ראתה אותו בהצגה. לא לקחתי אותה, כי הצגת עכברים ואנשים אינה מאמימה לילדות בנות 12. לעומת זאת קניתי לה פעם כרטיס להצגת אנה פרנק בתיאטרון ההונגרי. רצייתי שהיא תראה מה עשו לנו הגרמנים, העם בתוכי היא יושבת.

„זה היה בשבת, ומכיוון שלא היה לי זמן ללכת, שלחתי אותה עם זולטן גרגוש. לא הבחנתי בשום יחסים מיוחדים ביניהם. לא ראיתי שהיא נישקה אותו, או שהיתה מאוהבת בו. היא התייחסה אליו כאל שחקן נערץ.

„ביום ההולדת שלה הוא כתב לה בספר הזכרונות בדף האחרון: „כתבתי בדף ה-אחרון, כדי שתזכרי אותי אחרון.“ לא ייסחתי לזה שום חשיבות מיוחדת. לא העליתי כלל על דעתי שמשוהו יכול להיות ביניהם. שום אדם גורמלי לא יכול לתאר לעצמו דבר כזה.“

★ ★ ★

דפיקות בשלוש בכוכר

נ דהם והמום נוכח וידויה של בתו, עמד האב אובד-עצות, מבלי לדעת מה לעשות. הוא לא הרבה בשאלות. הילדה המזועזעת המשיכה לבכות: „עכשיו אתה תשנא אותי, ואמא לא תרצה לקבל אותי.“

הילדה נרגעה כעבור דקות אחדות. היא הי' טילה את כל המעטסה על כתפיו של האב, והרגישה כי הוקל לה.

כשהתאושש האב במקצת, סיפר על מה שאירע לאשת בעל-הקפה בו הוא עובד. האנשים, עימם נוצץ, יעצו לו להזמין רו' פאה. הוא הזמין את רופאת הנשים ד"ר ולריה שטארק, שלאחר בדיקת הילדה קבעה: זה קרה!

באותן שעות בדיקת כבר היה זולטן גר' גוש בחיפה, בדירתו של האמרגן ד"ר גאסי על הר הכרמל, ארו את מזוודותיו לקראת הנסיעה חזרה להונגריה. בשעות הצהריים שיחק בקלפים עם אביו של גאסי, שקע הי' משחק עד כדי כך שלא נענת לקריאה לי' בוא לארוחת-הצהריים. גאסי היה נאלץ לירות באויר, בהלצה, באקדח-אוויר, כדי להזעיקו לארוחה.

בשעה 3 לפנות בוקר נשמעו דפיקות על דלת דירתו של גאסי. כשנפתחה הדלת, נראו קצין-משטרה בבגדים אזרחיים, ושוטר בי' מדים. הם שאלו על זולטן גרגוש. זולטן יצא אליהם ואז הודיע לו הקצין: „אני אוסר אותך באשמת ביצוע מעשה מגונה בגופה של ילדה בגיל 12.“

איש אחר היה נבוך. אולם זולטן צחק במלוא פיו. הוא היה בטוח כי שוב חמדו להם ידידיו לצון, הסביר: „במקום בו מז' מינים אותך לארוחת-הצהריים בעזרת ריות (המשך מעבר לדף)

הילדה שנפלה קרבן, לדבריה של התביעה, לניצולו של השחקן זולטן גרגוש, ביום הולדתה ה-12, בחברת אביה וידידות המשפחה. חגיגת הבתי-מצוה נערכה יום אחד בלבד לפני המקרה (בשמלה הלבנה) אביה ושתי הידידות באו למינעת הזיהוי, בהתאם להוראותיו של השופט.

מאורע. כך הם ביטאו את שימחתם.“

★ ★ ★

„לא ראיתיה מנשקת אותו.“

א בי הילדה הכיר את זולטן גרגוש רק בארץ. עוד בהונגריה שמע עליו, אולם הכרה פנים אל פנים עשו רק בארץ. סיפר האב על ההיכרות עם השחקן הדגול: „אני מנהל עסק חדש ויפה, והפרינציפ שלי שכל התמירים המבקרים בארץ ואצלי בקפה יהיו שבעי-רצון. אני אירחתי גם את להקת ה-רקדנים ההונגריה, שהיתה בארץ, ועד הי' יום הם כותבים לי מכתבי תודה. בשביל זה נתתי לגרגוש, שהופיע בקפה שלי, את הכל. עשיתי לו טובות על ימין ועל שמאל, לא בשביל הבינוס, אלא בשביל הכבוד ש-היה לי להכיר אותו.“

„פעם מצא חן בעיניו השעון שלי, ונתתי

קצין. היה לו משפט עלי-כך, ואסרו עליו להופיע בתיאטרון. „אביו של גרגוש היה ארכיאולוג נודע, שביקר גם בארץ-ישראל, למטרות חקירותיו. בתקופה שלאחרי המלחמה נבחר זולטן גר' גוש כחבר הפרלמנט ההונגרי מטעם מפלגת האיכרים. גם כיום יש לו קשרים ומהלכים בכל חוגי השלטון ההונגרי.“

„התקשרתי עמו באמצעות מכתב, והזמנתי לבוא לישראל. הוא הסכים. תמורת ביי-קורו לא קיבל כל מטבע חוץ. כל מה שי-קיבל היה רק במטבע ישראלי, אותו היה צריך להוציא בארץ לפני נסיעתו.“

„בארץ הופיע בעכברים ואנשים, היה במבאי והשחקן הראשי, קצו הצלחה גדולה. בזמן ביקורו בארץ מלאו 25 שנה לנשואיו עם אשתו. הוא שלח לה מברק-ברכה ו-פרחים. הם שוחחו אותו יום סלפוני, וכל אחד שרת בצד שלו שמפניה לכבוד ה-

חגיגת בת-מצווה

חטראני. הכתמים השחורים על פני הילדה

תושבי הארץ שאינם דוכרים הונגריה. אולם לגבי יוצאי הונגריה וארצות אירופה המזרחית שסביבה, זולטן גרגוש, דוקטור לפי' לוסופיה ושחקנה הלאומי של הרפובליקה העממית ההונגריה, הוא דמות נערצת, כמו אהרון מסקין בישראל או סיר לורנס אוליב'יה בבריטניה. בשלושת החדשים האחרונים שהה גרגוש בישראל כאמן אורח, שהופיע בתיאטרון ההונגרי בישראל ובהופעות-יחיד. מי הוא זולטן גרגוש, וכיצד הגיע ליש-ראל, על כך הטיב לספר השבוע האיש שי-הכירו והביאו ארצה. סיפר האמרגן הי' ח'פיאי ד"ר גאסי לכתב העולם הזה:

„לפני 18 שנה הכרתי את זולטן גרגוש בפעם הראשונה. עמדי עמו יחד בתיאטרון. כבר אז היה שחקן מפורסם, שהופיע בי' תיאטרון ובקולנוע. מזה 15 שנה שהוא הפך לכוכב-קולנוע באירופה, הופיע בערך בי' שבעים סרטים בהונגריה, בצ'כיה ובאיטליה.“

האב הסס, הנאשם צחק, הילדה בכתה, וקצין-משטרה גבוה יזם את המשפט

(המשך מעמוד 7)

אקדה, יתכן שיזמינו אותך למסיבת פרידה בעזרת שוטר".
אולם קצין-המשטרה דאג להסביר לו כי הפעם אין כאן כל בדיחה: "בוא איתנו דוד גרגוש, אמר לו בהונגריה, וזולטן גרגוש הגדול הפך לעציר בידי משטרת ישראל."

★ ★ ★

חצי-שעה גירלי

למרות האופור שהוסל על פרשת מעי-צרו של גרגוש, פשטה הידיעה כהרף עין במדינה. תוך ימים פורים דיברו על הענין בכל רחבי הארץ. איש לא ידע כי דיוק מה התרחש בין גרגוש והילדה, היו שתי גירסות, שדמו זו לזו בהרבה פרטים — פרט למה שהתרחש בחדר מס' 25 במלון גויה בתל-אביב, ביום השבת לפני מצורו.

סיפר אבי הילדה על מה שאירע: "מסיבת יום-ההולדת של בתי נגמרה בשעה ארבע אחרי חצות. חלק מהאורחים לא הסתפק במסיבת ההלך להמשיך לשנות בבאר פארז-יאן. גם גרגוש היה ביניהם.

"נדברתי להיפגש עם גרגוש למחרת היום, בחדרו במלון גויה. הוא קיבל כל מיני מתנות ממעריציו, בקבוקי-קוניאק וזקניקר סלמי, שלא היה לו מה לעשות בהם. הוא לא יכול היה לקחת אותם חזרה להונגריה, ואף אחד לא רצה לקנות אותם ממני. החל לטתי לעשות לו טובה ולקנות ממנו את הדברים.

"כשקמתי בשבת בבוקר, ראיתי שלא אוכל ללכת לפגישה. לכבוד הגיגת בתי המציה של בתי לקחתי שולחנות וכסאות מביית-מלון שכן, והייתי צריך להחזירם. הייתי יותר מדי עייף כדי ללכת לפגישה. אולם בתי, שבלמודיה במוסד ברגמניה רכשה כמה תכונות ייקות, אמרה שזה לא יפה אם לא אלך לפגישה. הכסתח ללכת — אז תלדו" אמרה לי. כשהסברתי לה שאיני יכול ללכת, הציעה שהיא תלך במקומי ו תתנצל בשמי. נתתי לה ללכת."

בשעות הצהרית הגיעה הילדה למלון גויה, עלתה ישר לחדרו של זולטן גרגוש. כעבור חצי שעה בדיוק יצאה הילדה את גויה וחזרה הביתה.

מה התרחש באותה חצי שעה? טוענת התביעה: אונסו בשעה שהגיעה ילדה לחדרו של גרגוש, היה נוכח שם יום אחר. אולם במשך חצי שעה ששהתה הילדה במלון, היו מספר דקות בהן נשאר גרגוש לבדו עם הילדה. באותן דקות געל ית הדלת וביצע מעשה מנוגד בגופה של הילדה, שכרוב פחד לא צעקה ולא התנגדה לו.

טוענת ההגנה: שום דבר לא. משך כל חצי השעה ששהתה הילדה בחדרו, היא לא הספיקה להישאר עמו לבד אף לרגע. היא יצאה כמה פעמים בשליחות, ישבה עם גרגוש בחדר בנוכחות אדם זר. לכל היותר יכול להיות שנשארה עם גרגוש לבד בי משך שתיים עד ארבע דקות. ומן זה לא היה מספיק כדי לבצע מעשה אונס.

★ ★ ★

אהבה אסורה?

רק שני אנשים יודעים בדיוק איזו משתי הטענות נכונה. השניים הם גר-גוש והילדה. קיימות אפשרויות רבות לניחוש מה שהתרחש באמת בין השניים, כדי לעמוד על סיבן, יש צורך בניתוח שני גיבורי הפרשה.

מצד אחד נמצאת הילדה. היא בת 12 אולם אין היא ככל בנות גילה. בצורתה החיצונית אין היא נראית כבת גילה, אלא כתלמידת הכתה החמישית בגמנסיה. היא נאת מראה, מפותחת בגופה ובשכלה.

אולם בגוף מפותח מכפי גילו זה, שוכנת נפש של ילדה שסבלה ממועזים ומשברים רבים בחייה הקצרים. אין כל ספק שחיי הנדודים של הוריה, סרית ההורים, לימודי דיה במוסדות סגורים, חסיפתה על ידי האב — כל אלה השפיעו בצורה ניכרת על גפי-שה. באופן טבעי מחפשת ילדה מעין זו אהבה יותר מבנות גילה שחיי חיים פזירים במשפחה תקינה.

לעומת זאת אין היא יודעת דבר על יחסי-מין. מעולם לא קיבלה שום הסברה מינית. כפי שהודתה, אין לה כל מושג, איך גוי-לדים יולדים. כל מה שהיא יודעת על אהבה

הוא מתוך קריאה ברומנים, שם קראה כי בגלל נשיקה נלחמים אנשים זה בזה. היא עצמה נוהגת לנשק כל אדם בפיו, תהיה זו סבתא, ילד קטן או אדם מבוגר. למרות שאביה אסר עליה מנהג זה, היא ממשיכה בו.

מצד שני עומד זולטן גרגוש. הוא אדם בעל שיעור-קומה עולמי, משכיל, בעל אישיות אהודה, אדם בשל ומבוגר, שעבר 53 שנות-חיים.

מה קרה כששני קצחה מעין אלו נפגשו קיימות כמה אפשרויות.

בראש וראשונה יתכן שהיה כאן פשוט מקרה של אונס, כפי שטוען כתב-האישום. יתכן שגרגוש איבד את עשתונותו, שעה ששהה לבדו במחיצת הילדה המושכת, סמך על כוח השפעתו על הילדה כדי שלא תספר לאיש את מה שאירע.

מצד שני יתכן שבאמת לא התרחש דבר בין השניים, כפי שטוענת ההגנה. אצל ילדה מעין זו, יכולים להיות מעורבבים מאוד המושגים של מה שקרה לה, ושל מה שהיתה רוצה שיקרה לה, או מה שהיא חוששת שעלול לקרות לה. לא פעם התברר במקרים דומים כי האשמות שספלו לידות על מבוגרים לא היו אלא פרי דמיונו, חלף מותיהן או תוצאת שאיפתן לפירסום.

אפשרות זו מקבלת חיזוק נוכח עובדות מספר שהתגלו במהלך העדויות במשפט גר-גוש. כל הצדדים אינם חולקים על העובדה שלא נמצאו, לא על בגדי הילדה ולא על כלי המיטה של הנאשם כל הוכחות למעשה בזילתה. גם הרופאות שבדקו את הילדה הסכימו כי אין כל הוכחה שהגוף שנגרם לה, נגרם דחאק על-ידי בעילה. בא כוח התביעה עצמו מסר הרואה שהנאשם לא

לפני כן
זולטן גרגוש (שני משמאל) שותה חברת שחקני התיאטרון ההונגרי בישראל, ימים מספר לפני מעצרו. זולטן גרגוש ידוע בין ידיו כשתיין, מטוגל לשחות בערב אחד שני בקבוקי קוניאק מבלי שהדבר ישפיע עליו באופן רציני.

אחרי כן
שני המשפטנים הניצים בביית-המשפט, הקטיגור יעקב בראור (ימין) ודוד הרמן, מנהלים את המאבק על גורלו של השחקן ההונגרי. אפילו אם יזכה מכל אשמה, עלול גרגוש להיפגע עקב ההסתבך בו בישראל.

כמוצח

על תזמורת בלתי-נראית, מלוח עורך-הדין דוד הרמן, סיגורו של זולטן גרגוש, את חקירת העדים בתנועות דרסיות, המעלות את המתח ביקהל הנוכח באולם בית-המשפט. הרמן הוא עורך-הדין של הצירות ההונגרית בישראל.

אשמתו נוספת כמובן מאשמתו במקרה של אונס.

ישנה עוד גירסה אחת, אותה העלה סיגורו של הנאשם תוך כדי מהלך המשפט. אמר דוד הרמן: "לבית המשפט אין כל ידיעה מה עשתה הילדה בשעה שבין צארה מבית אביה ועד הגיעה לחדרו של הנאשם. תגובתו הראשונה של האב אחרי ש נודע לו על המקרה היתה: 'מה תחשוב האם? היא תחשוב ודאי שאני סיעתי ל-ביצוע המעשה'."

★ ★ ★

חשדות מסתוריים

שופטי-השלום חיים בנטל יצטרך להחליט איזו מכל האפשרויות האלה היא המתקבלת ביותר על הדעת, לאור ה-עדויות הרבות שנשמעו במשפט זה.

מזה 27 יום נלחמים בפניו שני משפטנים תקיפים, כול לה כיח כל אחד את הנחתו הוא. מודי פרקליט-המדינה חבוש הכיסה ובעל הזקנוק, יעקב בראור, ניצב עורך-הדין דוד הרמן, אף הוא יליד הונגריה, מגיבורי פרשת קסטנר, המגן על גרגוש בפאתוס, כשהוא מלחה את דבריו בתנועות-ידריות דרמטיות, כאילו הוא מנצח על תזמורת בלתי-נראית, לעבר שלושה משפטנים אלה מופנים כיום כל הזרקורים.

כי משפטו של זולטן גרגוש, שהוא משפט רגיל לחלוטין, משפט פלילי אשר כמותו נערכים מדי יום ביומו עשרות בבתי-המשפט בארץ, הפך למשפט בלתי-רגיל לחלוטין. אופיו הסנסציוני נובע לא רק מן העובדה שמעורב בו אדם בעל שיעור-קומה עולמי, אלא בעיקר מכך שגרם להחרפת יחסים בין ישראל להונגריה, שכתוצאה ממנה גורשו שלושה מעובדי הצירות הישראלית בבוי-דפשו ממדינה זו.

הטרנדית האישית של שלושה אנשים — ילדה רומנטית, שחקן בגיל העמידה ואב גרוש — הפכה לפתע גורם משני בפרשה זו. שלושתם הפכו לבובות במשחק מיס-תורי, שאיש לא ידע כיצד יוצר.

מה התרחש מאחורי הקלעים בפרשת גרגוש? כיצד הפך משפט פלילי רגיל זה למשפט בעל אופי מדיני בינלאומי? אם תימצא תשובה ברורה לשאלות אלו, היא יכולה להצביע על אפשרות חדשה, שונה לגמרי מכל האפשרויות שקדמו לה, אשר תאיר אור חדש לחלוטין על פרשת זולטן גרגוש.

כדי לחדור לעובי הקורה של אפשרות חדשה זו, יש לצרף מספר עובדות, אשר משום-מה לא נראו חשובות עד כה.

מזה זמן רב מתהלכות בין עולי הונגריה בארץ שמועות חשדניות על דמותו של זולטן גרגוש. מאז הגיע השחקן הנערץ לארץ, הירבה להסתובב גם מחוץ למסגרת הופי-עותיו הבימתיות, בין ריכוזי עולי הונגריה, וביחוד בין רכוזי העולים החדשים, שהגיעו לארץ רק אחרי המרד ההונגרי בשנת 1956. למרות שמספר רב של עולי הונגריה גריה רואים בו ידידיהודים וכמעט ציגוני-למחצה, לא מעטים הם החושדים כי גרגוש בא לארץ לצורך פעולה אנטי-ציגונית, ה-חותרת תחת שאיפות המדינה.

★ ★ ★

קצין משטרה פוטל

עז וברכה שניים, שאין עליה שיעור, היא שלא אבי הילדה הוא שיוס את התלונה נגד זולטן גרגוש. האב עצמו סיפר

● **מערב ומזרח ילחצו בקרוב על ישראל שתסכים לווייתורים מרחיקי-לכת לטובת הערבים.** דוברת המחנה המערבי תהיה איטליה, ואילו יוגוסלביה תייצג את המזרח. בדרישה כי ישראל תסכים לשינוי גבולותיה ולקבלת חלק מהפליטים שני הגושים יפעלו מתוך הנחה כי יש לחסל במידת האפשר את הסיכסוך הישראלי-ערבי, וכי תמיכתם בערבים תאפשר להם להתבסס במרחב.

● **עמדתה של בולגריה בפני בתי-הדין הבינלאומי בהאג:** היא תהיה מוכנה לשלם פיצויים למשפחות שנפגעו מהפלת מטוס אל-על, אולם לא תסכים לשלם פיצויים בעד המטוס עצמו, מתוך נימוק שהוא עבר על החוק הבינלאומי, בכך שחצה את גבול בולגריה ללא מתן הודעה מוקדמת.

● **אפשר לצפות לפעילות מוגברת של דאג האמרישולד למען שיחרור צוותה של ספינת הדיג „דורון“.** לפני כחודש ביקש מזכיר האו"ם ממשלחת ישראל באו"ם לגלות התאפקות בעניין זה, תוך הבטחה מצידו שהוא יעשה את הכל לשיחרור הספינה ואנשיה.

● **ממשלת מארזקו עלולה לפתוח את דלתותיה בפני הגירה יהודית חלקית.** האיטור על עתיד יהודי מארזקו לישראל יעמוד בעינו, אולם קיימים סיכויים כי ממשלת מארזקו תיענה לפנייתה של ספרד, לאפשר ליהודים מארזקאיים אשר יוכיחו את מקורם הספרדי לעבור ולהשתקע בספרד.

חוגים יהודיים בלתי-ציוניים רואים בכך זרז להציל את יהדות מארזקו, מבלי לעודד עליה לישראל.

● **ההסתדרות תתחיל לפעול למען העברת קופת-החולים לממשלה.** בצמרת ההסתדרות גובשה הדעה כי אין כל זרז להתגבר על הגרעין הגדול והולך בקפחולים, והמתקרב לסכום של 22 מיליון ל"י. חברי מפא"י בוועד הפועל של ההסתדרות יתחילו בהכנת הקרקע לקראת שותפות של הממשלה, שייעודה, למעשה, הוא לכסות את הנרענות.

● **גם הלאמת לשכות העבודה תעלה שוב על הפרק בחודשים הקרובים.** שר העבודה מרדכי נמיר יעמיד בפני הממשלה הצעות מגובשות להפיכת לשכת העבודה הכללית ללשכה ממלכתית, למרות התנגדותו הנמרצת של מפלגות השמאל.

● **יחזקאל סהר מתכנן שורה של פעולות משטרתיות, להרמת כבודה של המשטרה בעיני הציבור.** בין השאר: עריכת במות הסברה בהסתתרות סופרים קציני מוסטרה, והשתתפות בחגיגות עממיות המפקח הכללי ינסה לבצר בעזרת פעולות אלה את מעמדו הציבורי הרעוע.

● **המורים יצטרפו, כנראה, לעבוד עוד כמה שעות בשבוע, ללא הגרלת שכרם.** תוכנית זו רוצה לבצע שר החינוך והתרבות זלמן ארן, על אף התנגדותם המוחלטת של המורים, הטוענים כי אין להעלות את מספר שעות העבודה שלהם, כאשר לא נדרש צעד זה משום גוף אחר של עובדים במדינה.

● **סיעת מפא"י בכנסת תמשיך לאכזר את חברי הצעירים.** אחרי התפטרותו של אהוד אבריל יתפטר גם אהרן רמז, מפקד חיל האוויר לשעבר.

● **אין כל סיכוי להקמת חיות פועלים מאוחדת לקראת הבחירות לכנסת הרביעית.** הצעותיו של דויד בן-גוריון בכיתן זה לאחדות העבודה ולמפ"ם, תחת הסיסמה „נאחד לפני הבחירות על אותו המצע שנסיכים לו אחרי הבחירות“, יידחו על-ידי שתי המפלגות.

● **אין אמת בשמועות כי מפא"י תוציא עתון יומי עברי משלה.** לעומת זאת תנסה מפלגה זו להגביר את השפעתה בעזרת שונות על כמה עתונים בלתי-חלופיים, על-ידי קשירת קשרים סמיים עם עתונאים בעלי השפעה בעתונים אלה. היא גם תרחיב את רשת העתונות הלועזית שלה.

● **המפלגות הדתיות יפתחו בהתקפה מרוכזת על הארמו"ר של ההסתדרות.** תחילה חשבו לעבור בסתיקה על מינוי, ועל הקמת המחלקה לטיפול צרכי הדת בוועד הפועל של ההסתדרות, אולם לאחר שחשטבר כי הרב יהודה צבי ברנדווין מתבסס והולך בין העולים הדתיים, הודות לכספי ההסתדרות, החליטו העסקנים הדתיים ההתיקים להצר את צעדיו.

● **מפא"י תפתח במסע גזול לגיוס כספים לקרן הבחירות שלה** מן חסותו הפרטי. הסיסמה: פקידים בכירים של משרדי-הממשלה יתרמו את המוסדות הפרטיים הזקוקים לחסדיהם במהלך חמסקים.

● **מחירי מוצרי הפלדה בארץ יעלו בקרוב ב-20%.** אחרי חפי' סדים של כמה חודשים, הצליחו המפעלים לשכנע את הממשלה להרשות עליה זו, שמקורה בתהליכי-עבודה יקרים.

● **האבטלה תעלה, בייחוד ברובם הארץ.** הסיבה: השלמת בניית השיכונים שהעסיקו את הפועלים, תוסר תקציב לעבודות-דק.

● **יתכן שתצטרך בקרוב לשלם רבית גבוהה יותר עבור ההלוואה שתקבל מהבנק שלך.** חוגי הבנקים יחדשו בקרוב את תביעתם להעלאת הרבית החוקית, בטענה כי השיעור הקיים אינו מאפשר להם לכסות את הוצאותיהם, ומאלץ בנקים קטנים להלוות כספים ברבית שחורה ולהסתבך על-ידי כך עם החוק.

● **שוב צפוי משבר עבודה בענף הטקסטילים.** בחוגי התעשיינים רווחת ההרגשה כי ההסתדרות אינה מקיימת את תנאי החסכם שנחתם בתחילת השנה, אחרי שגל שביתות חמורות פקד את הענף ושיחק חלקים גדולים מסנו. המשבר החדש עלול להתבלט בהשבתות נרחבות, שיפגעו באלפי פועלים.

במדינה

(המשך מעמוד 6)

השאר נפגש עם שכניו. בני הכפר הערבי אברגוש.

האיררה הגלומה והחשדנית ששררה אז בכפר, בעקבות גלייתם של נכדיו לנצרת ועכו ולהצט' שהופעל על בני אברגוש מתוך מטרה לנשלם מאדמתם. הקשתה על עבודתו של סטנלי.

למרות זאת הצליח הפרופסור הצעיר (31) להתיר עם משכילי הכפר. צעיר אחד משך במיוחד את תשומת לבו; היה זה סובחי אברגוש.

סובחי (30), לשעבר פקיד דואר בימי ה- מנדט, נאלץ לותר על המשך לימודיו ולהת- מסר לפרנסת הוריו הזקנים. צמאנו להש- כלה מצא את ביטויו בהתפעלות מהגיש הפרופסור האורח, ובעזרה המעשית שהגיש לו תוך כדי מחקר.

סטנלי שאל את סובחי במה יוכל לשלם לו עבור עזרתו. סובחי סירב לקבל תשלום.

● **מכתב מאמריקה.** לפני הודשים הגיר עה מארצות-הברית הבעת-תודתו של סטנלי: הודעה כי בהמצאתו של סטנלי, הסדירה אוניברסיטת ברנדייס הסיפגדיה חודשית בת 250 דולר, בכירוף כל הוצאות הלימודים וה- נסיעה לצעיר הערבי הצמא להשכלה. סוב- חי ערך מסיבת-פרודה חגיגית, ארוז את מטלטליו ויצא לארצות-הברית. השבוע הגיע מכתבו הראשון.

במכתב סיפר סובחי על היחס היפה, על ההרצאות בהן הוא משתתף ועל דירה משר- תפת, בה הוא חי עם צעיר סקנדינבי בניו- יורק. כדי להמחיש לבני הכפר עד כמה הש- תפר מצבו, שלח להם סובחי תמונה, בה הוא נראה נוהג את המכונית החדשה שקנה בתשלומים. אפילו צעירה אמריקאית חייגת לא היתה חסרה.

חקירות

האנגלים סירבו לשלם

שוד היהלומים מחברת יהלומי הנגב (הער- לט הזה 1031) איים לגרור את כל תעשיית- היהלומים הישראלית למשבר. 100 אלף הדולר שנשדדו היו שייכים ליהלומנים רבים, אולם חברת הביטוח הגדולה ללוידס של בריטניה סירבה לשלם עבור הסחורה של נובה, שהיתה מבוססת אצלה. חוקרי החברה קבעו כי סיפוח השוד הצביע יותר על קנוניה פנימית מאשר על שוד מן החוץ. אחרי דיונים ארוכים, בהם שותפו גם נציגי האוצר, הוחלט לשגר משלחת בת שלושה סוחרים נכבדים ובעלי שם-טוב לאנגליה, כדי לשכנע את ללוידס לשלם לפחות חלק מנוקדי יהלומי הנגב.

הבחנות פועלים. מברק ממשטרת ב- גיה מצא את חברי המשלחת עוסקים ב- הכנותיהם האחרונות לנסיעה. השוטרים הבלגיים הודיעו בתחילת החודש לחבריהם בישראל כי, בחיפוש שערכו אצל סוחר יהלומים בלגי, גילו תגלית מעניינת. התג- לית: יהלומים בשתי של כמה רבבות דולר- רים, המתאימים לתיאור היהלומים השדודים של יהלומי הנגב.

פרט נוסף בהודעה הבלגית: בשעת ה- חיפוש נעצרה אזרחית ישראלית קשישה, בשם רחל פייג. בכליה של העצורה נמצא פתק שרמז על משלוח יהלומים, המועבר באמצעות הגברת פייג לבלגיה. החוקרים הישראליים זיהו בקלות את כתב-היד: היה זה כתב-ידו של הנשדד פייביש אנגלשטיין בכבודו ובעצמו.

הישראלים לא נוסעים. אולם במ- קום לפתוח מיד בחקירה מקיפה, שהיתה עלולה לפתור אחת ולתמיד את תעלומת מעשיהשוד התכופים של יהלומים בישראל, התמהמהו חוקרי המשטרה בחקירה שיג- רתית ואטית.

הם חיכו עד לשובה של הגברת פייג. לישראל, עצרה לרדתה מן המטוס בלוד. במשך שבועיים החזיקו א-תה ואת בעלה אריה במעצר. אולם במשך תקופה זו התירו לקרוביהם לבקר את העצורים, ולהביא להם אהלות באין מפריע. אינן ספק כי ביקורים אלה אפשרו לשניים לקבל ולהעביר ידיעות לשותפיהם בחוץ. על כל פנים, כאשר שוחרר הוגב פייג ממעצר, לא ידעו החוקרים יותר מאשר ידעו קודם לכן.

בינתיים המשיכו אנגלשטיין ושותפו אורני- שטיין לעסוק במסחר יהלומים. המפקח על היהלומים במשרד המסחר והתעשייה יהודה גודוביץ' — שהוא קרוב משפחה של אנגל- שטיין — המשיך לאשר להם רשיונות יבוא

לשלב המגלם הזה כיצד נעצר זולטן גרגוש: „הרופאה ד"ר ולריה שטארק, שבדקה את בחי הודיעה ליו זה קרה. לא ידעתי מה לעשות. גברתי שטארק אמרה לי שבעלה עורך-דין, וכי לפני שאני עושה משהו כדאי לי להתייעץ עמו. הוא אמרה שתברר איתו כערב. זה היה ביום ראשון.

ביום השני בבוקר הלכתי לעורך-דין, לשאל מה אפשר לעשות. הוא אמר לי שלא כדאי לעשות מכל הענין רעש, מפני שזה יכול להזיק ליחסים בין ישראל להונגריה. הוא הציע לי לטלפן לשחקן לפני שיסע, ולהודיע לו שאני יודע על כל מה שקרה ואם יעזר לעשות משהו בהונ- גריה נגד ישראל אנחנו נפרסם את כל מה שהיה.

שמעתי מה שאמר לי עורך-הדין, ולא

גרגוש נמנעם בעת הדין. הוא אינו שותף עברית, ולכן מיגעות אותו הישיבות הארוכות.

הנאשם

צחיית שום דבר. לא טלפנתי עוד לגרגוש. אפריה עבריים הם כיפרו לי שדיברו על כל בו אני עוברה. הם כיפרו לי שדיברו על כל הענין עם קצין-משטרה גבוה, והוא אמר שאם האב לא עושה שום דבר, אז הוא חתימת-זבל.

האמתי שמעתי מה שאמר קצין-המשטרה על הענין, חשבתי על הכל מחדש. לא יכול-תי להירגע. הלכתי למשטרה, התקשרתי עם הקצין, ופתחו את התיק. הילדה לא רצתה ללכת למשטרה כדי למסור עדות, אבל בסוף הסכימה. לקחנו אותה לבית-חולים ממשלתי שוב לבדיקה. קרוב לקחתי את המכונית של הכוס שלי, ונסענו עם קצין המשטרה, שסיפל בתיק, לחיפה, אל גרגוש.

היסוסיו של האב, אם לפנות למשטרה או לא, הם מובנים לגמרי. שום אב נורמלי לא היה רוצה להוסיף על הנזק שכבר נגרם לבתו, בנוסף של זעזוע נוסף בשעת שיחזור כל הענין מחדש בבית-משפט או בפירסום הענין. ורדה אבי הילדה: „אילו ידעתי שכל הענין יקבל את הצורה שקיבל, לא הייתי מגיש תלונה.“

מדוע פעל קצין-המשטרה הגבוה בענין זה כלהט כה רב — לא רק בתפקידו ה- רשמי, אלא גם כמדובר, כממריץ וכגורם ישיר להגשת התלונה?

ממשלת הונגריה טענה שהפרשה כולה בויתה במיד עגליה שלטונית-הבטחון ה- ישראליים כדי לסחוט מגרגוש ידיעות בעלות אופי צבאי על המצב בהונגריה. גיר-סה זו אינה סבירה ביותר. קשה להניח שמישהו העלה על דעתו כי דהקא שחקן יהיה בעל אינפורמציה בטחונית מיוחדת.

הרבה יותר סבירה גירסה אחרת, שגם לא נמצאה השבוע מהלכין: שגורם אלמוני מאחורי-הקלעים היה מעוניין בהגשת המש- טט נגד גרגוש כדי למנוע, בין השאר, את יציאתו מן הארץ, וכדי לאפשר גיהול חקר- רה נגדו בקשר עם פעולתו האנטי-ציונית — אם אמנם היתה כזאת.

כל השיקולים האלה יעמדו, בלי ספק, לפני השופט, כאשר יצטרך לתת את תה- לטתו במשפט עגום זה. אולם דבר אחד ברור, יהיו המסקנות המשפטיות כאשר יהיו: הנפגעת האמיתית היא הילדה בת ה-12 — אם היה זה אונס, אהבה פסולה או ביום מופקפק.

מול הבן על ארון הבן הונחו זרי פרחים ותמונה. האב רצוץ מיגון ובכי, עלה על המשאית והתיישב ליד ארון בנו. כך ליווה אותו עד חלקת הקבורה בהר המנוחות

האב בקבר סאלח רחמים לא יכול היה לעמוד מן הצד, פרץ את שרשרת משמר הכבוד, השתחח על ארון בנו נורי, שני חיילים מוציאים אותו החוצה.

מבט אחרון הארון כבר הורד, שלט-עץ נושא את השם וגיל ההרוג. לפני שהעפר יכסהו לעולם, מעיפה האם מבט אחרון.

האח המתעלף הבכי, הכאב והיילות היו קשים מדי עבורו. אחות מגן-דודים מרחיקה את הקהל, מגישה לו עזרה ראשונה. למעלה מעשרים איש התעלפו.

אם ובנה לרגלי ארון בנה, הציבה האם את תמונתו. הקי בורה החדשה העלתה בלבה את הכאב והאבל בכל כוחם האכזרי, כאילו רק יתנה נלקח ממנה בנה האהוב והיקר.

האשה בשקט עומדת האלמנה ומבכה את בעלה, כשידה נאחזת בארונו. היא, כשאר המתאבלים, הם קרבנות המלחמה האמיתיים.

- והקהל הם באו להיפרד מיקיריהם, ולא שמעו את נאום ההספד. אב שכול תחתיו, מיבב בכי. בשבילו אין נחמה. הספדים והערכות, עד כמה שיהי חסרי ערך הם בפני האבדה הנוראה. אין כל נימוק שיעמוד בפני הכאב שבאוגדן הנפש

הנואם בקול עייף מקריא ראש הממשלה דויד בן-גוריון את נאומו, בו ניסה לנחם את המשפחות השכולות על אבדן הנפשות היקרות. לא הרחק ממנו נראה ראש המטה הכללי משה דיין. מאחוריהם נדחקים הקרובים האבלים, שהתקשו למצוא נחמה לאבדתם.

פרידת נצח זו לצד זו עומדות תשע המשאיות הצבאיות הכבדות, שהביאו את הארונות מית'הקברות הצבאי בדרום, לירושלים. הן מוכנות למסע האחרון.

דופן הבכא על כל משאית הונחו ששה ארונות. הורים שכולים, אלמנות, אחים ובנים תלים על הארונות, מחררים בבכי. על הארון הראשון — יוסף תס.

בני בני אבשלוק, מי יתן סותי אני תחתיך
 כך קונן המלך דויד על בנו אבשלוק. זוהי גם קינתו המזועזעת של אב שכול זה, הרכון על קבר בנו, בחלקת הקבורה.

המייסדר האחרון

שנה אחרי מלחמת סיני הובאו 54 מחלליה לקבורה שניה בהר המנוחות בירושלים

„סעדיה איפה אתה? למה אתה לא בא לחתונה שלך?“ צעקה אמו של סעדיה קירה, והיכתה באגרופיה על הארון. „זה שקר!“ היא יללה, „אתה לא מת! זה שקר... סעדיה!“ אסתר ססחי נפלה על הארץ וכבשה את פניה בחול. היא סרצה בכבי קורע-לב, היכתה בדידה על פניה. אחיה הרים אותה ונשא אותה הצידה. „לא צריך“, אמר לאנשי האמבולנס, שמיהרו אליו. „היא חזקה, לא צריך כלום.“ בעלה שלום השאיר אחריו יתום בן ארבע. אסתר שוטפת רצפות בבית-ספר כדי לפרנסו.

הארונות נעלמו תחת משא של פרחים ותמונות של הרוגים. אב שכול עלה על מכונית. נשכב ליד ארון בנו ולחש: „למה, למה אתה מת? גם אני רוצה למות.“

★ ★ ★

שיירה יצאה לחר הרצל, שם, בחלקת סלע, נחצב קבר אחים גדול. מחיצות של אבנים מסותתות חילקו אותם למדורים. מסביב ניצב משמר כבוד. בזה אחר זה נבלעו הארונות בתאי האבן. מאות המתאבלים נדחקו אל גדר החבלים. החון הצבאי קרא אל מלא רחמים: קולו נבלע בסערת קולות הקרובים. בשעת קריאת הקריש הדהד אמן עמוק, שהתגלגל על פני הגבעות הסמוכות.

לפתע פרץ גבר מזוקן את שרשרת השומרים, הסתער על אחד הקברים, נכנס פנימה והשתטח על הארון. סאלח רחמים רצה להיקבר עם בנו נורי. מאז מת בנו הבכור, חלה האב ואיבד את כושר עבודתו. בנו הצעיר משרת כיום באותה יחידת שריון, בה שירת אחיו המנוח. שני חיילים גברתיים הוציאו את האב מתוך הקבר; כובעו נפל ונשאר בפנים. סאלח כרע ארצה בין רגלי החיילים ומירר בככי: „נורי... נורי...“

דמות קטנה לבושת שחורים נכנסה אל החלקה. דויד בן-גוריון חצה את השטח בצעד מהיר והתייצב ליד הרמקול. בקול עייף נשא את דבריו. הוא דיבר על המבצע ההיסטורי, על תודת האומה וזכרון הנצח. אך איש כמעט לא הקשיב. הקרובים, קרבותיו האמיתיים של הסיבוב השני, היו שקועים בצערם שלהם. לא היה להם פנאי לחשוב על היסטוריה. כיתת חיילים חבושי כומתות אדומות ירתה שלוש יריות כבוד. הארונות כוסו בעפר. הורים וקרובים התפרזו על פני השטח. המייסדר האחרון הסתיים.

הם ניצבו בשורה רוממה — 54 ארונות-עץ פשוטים. כל ארון נשא שלט. כל שלט נשא שם. כל שם עולם שנחרב. לפני שנה בדיוק יצאו דרומה המשאיות הכבדות, כשהן נושאות לוחמים נרגשים. 17 מהם נפלו בקרב. ביום הרביעי האחרון שוב נעו המשאיות הכבדות. הן העבירו את חללי סיני צפונה, לקבורתם השניה, הסופית.

עוד בשעות הבוקר המוקדמות פונתה רחבת בנייני-האומה, ובמרכזה סומנו ריבועי סיד. אל הרחבה נמשך זרם דליל אך בלתי-פוסק של אנושות אבה, דוממה, חפוית-ראש. הם התאספו בשולי המיגרש המסומן, והמתינו בשקט כבוד. רק מדי פעם נשמעה אנקת-כאב בתוך הדממה. אנשי העזרה הראשונה עמדו ליד האמבולנסים שלהם, מוכנים. הכל חיכו להופעת המשאיות.

בפינה עמד זוג בגיל העמידה. הגבר לבש חליפה אפורה, אשתו לבשה בגד שחור. הם חיכו, יחד עם כולם. פעם היה למהנדס אליעזר גלי-עד בן. שמו היה יוסף. כולם קראו לו יוסי, והוא ניגן בקלרינט. יוסי נפל במיטלה, הקלרינט שלו מונח בבית מיתום. לא רחוק מהם עמדה תימניה נפוחת-עיניים. בעלה עלה על מוקש ברפיח; היא נשארה בודדה עם שתי בנותיה. סעדיה עזאד היה בן 35 במותו. הצעירה בבנותיו היא בת שנה וחצי.

לפני שנה, בשעת-לילה מאוחרת, דפקו שני חיילים על דלת משפחת ועקנין. הם הוריעו להורים כי משה בן וקוגיהם איננו עוד. הוא היה בן 17, הצעיר בחללים. המשפחה עמדה גם היא וחייכה.

★ ★ ★

בשעה אחת בדיוק נשמע רעש המכוניות המתקרבות. המשאיות החומות נכנסו אל הרחבה והסתדרו על ריבועי הסיד. חיילים הורידו את דפנות המשאיות ומטענן הסראגי התגלה במערומיו. לרגע קפאו כולם על מקומם. אך מיד אחרי-כן החלה ההסתערות, והמכוניות טבלו בים של ראשים. תחילה נשמע רק בכי חרישי. הבכי הפך יללה ממושכת. הקולות עלו וגאו עד כי נישאו כשאנה אל לב השמים.

במדיונה

בתינו. הוא בחר לפרוע אותם בדרך הקלה ביותר; הוא טען את אקדחו, סיים בלחיצה אחת על ההדק פרשת-חיים שהתגלגלה לספק הומר לרומן בעל 400 עמוד — עמיד אחד לכל 100 לירות שנשאר חיוב.

כל ישראל העסקן המסכן

וועדת רופאים, שמונתה לפני שנתיים על-ידי ההסתדרות, הגישה השבוע את חוזה אות חקירתה על מצב בריאותם של עסקני ההסתדרות ומנהיגיה. מסתבר כי מתוך 650 חברי ממשלה, ח"כים, מזכירי אגודות וראשי מחלקות, שעברו בדיקה יסודית בבתי-חולים, נמצאו קרוב ל-70% במצב בריאות לקוי. המצב קשה במיוחד בין עסקני ההסתדרות העוסקים בהסבת תנאי עבודתם של הפועלים. . . . חיי הדת בבאר-שבע יתארגנו בקרוב על בסיס יציב יותר. משרד הדתות כבר הקציב את הסכומים הדרושים להקמת בית-כנסת מרכזי בבירת הדרום, ולידו לשכת רבנות ואולם לעריכת סכסי נשואין. . . . רמזים ראשוניים הושמעו

(חמשן מעמוד 9)

ויצוא, למרות שלא עמדו בהתחייבויותיהם הקודמות. התוצאה הממשית היחידה של פעולת ה-מטרה הבלגית היתה ביטול נסיעתה של ועדת השלושה מישראל. לחבריה לא נותר שמץ של תקווה כי ללוידס תסכים לשלם אפילו פרוטה אחת עבור היהלומים "הש-דורים".

דרכי חיים

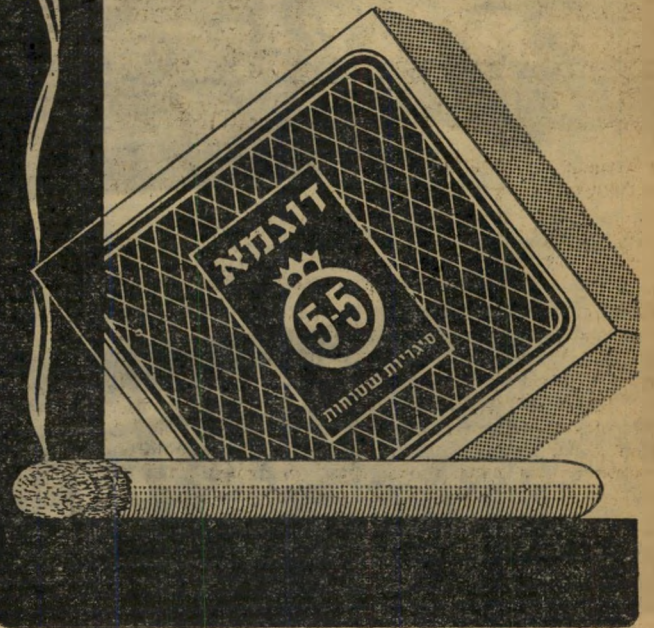
הפרעון

מונית החליקה לאורך רחוב הירקון בתל-אביב. היא נעצרה בחריקה ליד שער אחד הבתים, שאות גיאון צבעוניים הבהבו מי השלט שעליו. גבר גבוה יצא ממנה, שילם לנהג בשטר מרשרש ונכנס לתוך הבית. בפנים הרגיש כל אחד מיושבי הבאר כי אורח החדש. התומרות הגבירה את קצב גנינתה, המלצרים הפסיקו את עבודתם ומהירו לכיוון הדלת, איש הבאר מזג כבר את הכוסית הראשונה. ברחוב הירקון בתל-אביב. בנארים של

חזש!

למעשני
סיגריות
שטוחות.

דוגמא שטוחה

20 סיגריות 370 פרוטה אחים בדדנו בענו

מריה לואיזה שרה בקפה "אריאנה" המאהב ירה באקדח

עלידי ממשלת גאנה, כי היא מעוניינת ב-שירותם של משפטים ישראלים, אשר יסייעו לה לנסח את התחיקה המנדטורית שלה ברוח ההולמת מדינה צעירה עצמאית. . . . חוק שירות המדינה הונח השבוע על שולחן הממשלה. לפי חוק זה יהיה כל עובד מדינה חייב להגיש, תוך חודש מקבלת עבודתו, הצהרה על הרכוש ומקורות הפרו-נסה שלו ושל בני ביתו. אסור יהיה לו גם לקבל עבודה נוספת או מתנות. . . . עם התפטרותו של זאב שרף מהמפקד מזכיר הממשלה, גילה כי שולחן-העבודה שלו נועד לשמש אחד משלישי ערב, אלא שהאגיה שנשארה אותו נעצרה ביפו בזמן הכיבוש והשולחן הוחרם.

תזכיר

מחסום במדבר

מזכיר הממשלה זאב שרף, שהגיש את התפטרותו לפני כחודש, סיים השבוע את תפקידו. אחרי שפרטי השתלשלות ה-ענינים שהיתה קשורה בהתפטרותו התגלתה ככל פרטיה מעל דפי העולם הזה (1045) נחסמה הדרך בפני שרף לשוב בו מהת-לסתו הקודמת. . . . עיסקת המקוריים בין הסוחר אברהם שכטר לבין ועד עובדי הדואר בירושלים, שכתוצאה ממנה רומנו עשרות עובדים שאיבדו את כספם, הגיעה השבוע לבית-הדין המשמעתי של נציבות המנגנון. בעקבות גילוי העולם הזה (995) פתח מבקר המדינה בחקירה, שהביאה ל-העמדתם לדין של האשמים לעיסקה הבלתי-אחראית. . . . הקנרת הקואליציו-לית, שנרקמה בזמנו בין סיעת מפא"י במועצת ראש-העין, לבין סיעת הרב יצחק גקבעה השבוע כבלתי-חוקית. כפי שגילה העולם הזה (1009) נתמנה שלא כחוק בנו של יצחקי, מרדכי, למזכיר המועצה. לאחר שאביו הצטרף לקואליציה. השבוע הודיע ראש המועצה החדש בראש העין, כי משרד הפנים מסרב לאשר עד היום את מנויו של מרדכי יצחקי לתפקידו.

יפו ובקברטים של רמת-גן, הכירו את דוד שטרן ואת ארנקו. כל אחד מיושבי המקומות האלה ידע כי שטרן משאיר כמה מאות לירות בכל מקום בו הוא מכר, ומשום כך הוא ארץ חשוב.

עסקים חדשים בעיר. שטרן, 36, ליד הונגריה, בלונדון ומרכיב משקפים, עלה לישראל לפני חמש שנים מגרמניה. מסרי פוריו על עצמו הצטיירה תמונה קודרת על עסקיו בארופה, עסקי הברחה ושוק שחור. בישראל, רצה שטרן, לדבריו, להתחיל בחיים חדשים. אולם המציאות היכחה את ההיפך: לאחר שמעל באלפי לירות מכספי מושב עולים בהרי יהודה, החל שטרן בעסקי הונאה אחרים בתל-אביב. הוא התקבל ל-עבודה כפקיד בתנועת המושבים, בילה את כל זמנו הפנוי בעסקים מפוקפקים. אולם את מרבית מרצו וזמנו הוציא שטרן בשטח אחר לגמרי: נשים. כשנמצא השבוע מוסל על שפתימה של תל-אביב, אחרי ש-התאכד בירית אקדח וכשאחריו חובות של 40 אלף לירות, הווילו לפחות עשרים נשים צעירות דמעות-אבל על מות ידין. אולם אף אחת מהן לא ידעה שאת אהבתו הי-לוהטת חילק שטרן גם לנשים אחרות.

עמוד ל"100" ל"י. מלכת ההרמון הי-תה מריה ("מריקה") לאיזה, זמרת יווניה צעירה (22) בקפה אריאנה ביפו. שטרן בי-בו אלפי לירות למענה, העתיר עליה מתנות. מריקה אהבה את שטרן ואת כספו, אך לא יותר מדי. כשנסתיים החוזה שלה עם בעל אריאנה החליטה לחזור לארצה, חרף תחנוניו של שטרן ואימונו בהתאבדות. גם הנשים האחרות בחיי שטרן זכו ל-סינרטיבה יקרים. פעם הסעתי בחירה לביתה. שטרן נישק אותה לברכת לילה טוב ונסע אתי לבחורה אחרת. בבוקר, שלח לראשונה שטרן זהב דוקסה של 300 לירות וור שושנים ב"20 לירות. כך הוא היה עושה תמיד, סיפר נהג מונית תל-אביב. לבסוף, דללו כל המעיינות. בערב שלפני נסיעתה של מריקה, סיכם שטרן את חר-

חודש

"יצור קטנועי

"וספה"

במפעלי ההרכבה בצפת.

המכירה גם בתשלומים.

פנה בעוד סועד
לסוכנות הראשית

א. ג. חברה להשקעות בע"מ

רחוב השרון 10, תל-אביב. טלפון 5968

ולכל סוכנויות המסנה
של א. ג. בכל חלקי הארץ

על משחק האחרון של קבוצת הפועל פתחתיקה במסעה במזרח הרחוק, בו שיחקה נגד נבחרת בורמה ושהסתיים בשערוריה, פירסר אחד משחקני הקבוצה שחזרה השבוע ארצה:

כבר יומיים לפני המשחק הורגשה תכונה גדולה בראגון. כל הכרטיסים נמכרו ו-15 חלה בעיר ספסרות בכרטיסים, שנמכרו פי 15 מערכם. עובדי המלון ההודיים סיפרו לנו כי במשחק זה אנו מוכרחים להפסיד, מכיון שיחס התערבויות בעיר הוא 10:1 לרעתנו. לא לקחנו זאת ברצינות.

כשעלינו למגרש נוכחו במקום שרי הבריאות, התחבורה והקואופרציה של בורמה וכל עובדי הצירות הישראלית, נוסף לקהל של 35 אלף איש. ברגע בו עלתה נבחרת בורמה למגרש בתלבושת אדומה, היינו בטוחים שאנו נמצאים באיזה קרניבל הקהל הבורמאי עודד את קבוצתו ביריות מאקחתי פסקים, ויקוקין, ושאגות גונגל. אותנו קיב' לו במחאות כמיים רק עשרה עובדי הצירות. בדיקות הראשונות הבנו שהבורמאים הח' ליטו לנצח ויהי מה. בדיקה החמישית פרץ בועז קאופמן לעבר שער הבורמאים ועמד לבעוט לשער. אולם הוא הוכשל בצורה ברר' סלית וגסה, והשתטח על כך מאחורי השער. השופט לא הגיב על כך כלל. האמביציה לנצח התחילה להכנס לחברה לבם. אבל ה' שופט לא איפשר לנו לעבור את קו ה-16' שלהם, ככל מיני טענות טפשיות. עד שכב' לנות הבחורים קעקה וגברי חלדי, שעשה בידו תנועת זלזול לשופט, הוצא החוצה.

תחת משמר מזויין. במקומו של גירי נכנס מולא סגל. לא עברו שתי דקות ו' כבלל אייבונה בין יפת לויסוקר הבקייעו הבורמאים את שערנו. מצפנות הועפו ב' אויר ויריות הזיקוקין לא פסקו עד לשער השני, שבא חמש דקות אחרי הראשון.

איאפשר היה להכיר את הקבוצה ולא את הקהל. אמביציה כזו, שיללהו כזה, רואים רק במשחקי גביע עולמי. אולם חמש דקות אחר כך הצליח הנרי להבקיע את שער בורמה ובתוצאה 1:1 הסתיימה המחצית. בהפסקה בא אלינו הציר מר יעקב שמעוני, והודיע שאין מה לעשות ואסור לנו לנצח. הוא הודיע בפירוש שבמקרה שננצח יעשו בנו פוגרום.

כמה דקות אחרי המחצית השנייה כבשו הבורמאים שער שלישי. בהתקפה נגדית חזקה שלנו הצליח רצבי להבקיע שער שני לטוב' תנו ולהעמיד את התוצאה על 2:2. מאותו רגע והלאה כל גישה של שחקנינו גררה זע' קות אימים מהקהל, שהרבה להראות לנו תנועות שחיטה על הגרון. השופט גם הוא לא טמן את ידו בצלחת, ועם כל גישה לכדור שרק פאול.

הראשון שהתרגו מכך היה בועז קאופמן. הוא החליט שאם לא מאפשרים לנו לשחק, נרד מהמגרש, והוא עצמו ירד ראשון. רק בקושי הצליח שפיגל להתחזיר. למולנו הצ' ליח רצבי לפני סיום המשחק להחטיא שער בטוח. אילו היה מבקיע את השער, אין לדעת אם היינו חוזרים לארץ.

עד סיום המשחק השתדלנו לא לקבל יותר שערים ולא ניסחנו אפילו להבקיע את שער היריב. כשהסתיים המישחק חיכו לנו חייילים עם רובים מכודנים; בחסותם עברנו לאוטובוסים ומשם למלון.

במסלול

הסרט לא הוסרט

השתתפותן של שמונה מדינות בי משחקי-הגמר על הגביע העולמי כבר הוב' טחה. המדינות שעלו לגמר עד כה הן שבדיה, ברזיל, בריטניה, פראגואי, צ'כיה, צרפת, אוסטרליה וגרמניה המערבית. . . קבוצת הסרטה גרמנית השהיה ב' ארץ כדי להסריט סרטים דוקומנטריים ל' סלביניה הגרמנית, באה השבת כדי להסריט את משחק הכדורגל בין הפועל חיטה ר' הפועל רמת-גן, שערך בגבעתיים. זמן לא רב אחרי תחילת המשחק, כשאך עמדו ה' מרטינס עם רמתו, עזבו את המקום מבלי להסריט דבר. . . בנימין (בניי) רב'ר נוביץ, כדורגלן מכבי תל-אביב יהיה ה' כדורגלן השני בארץ הלומד במוסד אקדמאי. אחרי שחזם סטלמן נרשם לאוניברסיטה, רצה גם רבינוביץ להירשם לאוניברסיטה

נצחונות והפסדים, קבלות-פנים ומתנות - כך מסתכם סיום עולמי מקופנהגן עד ראנגון

- מאת נח רוניק -

ב יום הששי האחרון, כשכל היהודים התגונים ישבו לסעוד את סעודת ליל השבת שלהם, נחת מטוס צרפתי בשדה התעופה בלוד. ירדו ממנו 15 צעירים ישראלים עמוסי חבילות. הם נראו עייפים מאוד, חלקים היו חולים וקודחים. כולם היו מאושרים. בטיסה של 20 שעות מראנגון, בורמה, סימו כדורגלני הפועל פתחתיקה מסע ארוך, שסום משלחת ישראלית לא ערכה כמותו מזה 18 שנה. למרות שאיני נמנה על קבוצת הפועל פתחתיקה, באתי לקבל את פני החוזרים, יחד עם שאר עשרות בני המשפחה ואוהדי הקבוצה. כי במשך שבועות רבים הייתי חלק מקבוצה זו - הכדורגלן הזר היחיד שהצטרף למסע הקבוצה.

★ ★ ★ לפני 18 שנה ועכשיו

רק פעם אחת בהיסטוריה של הכדורגל בארץ ערכה קבוצה ישראלית מסע כה ארוך כמסע הפועל פתחתיקה. היה זה בשנת 1939, כשמכבי תל-אביב סייר במשך שלושה חודשים באמריקה, אוסטרליה והודו. מכבי שהה אז בחוף-לארץ יותר זמן ושיחק יותר משחקים, אולם הפועל פתחתיקה ביקר ביותר ארצות. במשך 67 ימי המסע הספיקה הקבוצה ממלכס לעבור, במאה שעות טיסה, קרוב ל-40 אלף קילומטר, לבקר בתשע מדינות באי-רופה ו-10 באסיה, לשחק 20 מישחקים לעיני קרוב ל-250 אלף צופים, לנצח ב-10 מישחקים, להפסיד בתשעה ולצאת בתיקו במישחק אחד. יחס השערים במסע זה הוא מאוון לגמרי 37:37. 19 כדורגלנים יצאו למסע, אולם עד תומו נשארו רק 15. שלושה שחקנים חזרו ארצה אחרי המשחקים באירופה, כיון שלא היו יותר כרטיסי טיסה למזרח הרחוק; שניים חזרו כדי להשתתף במשחק נגד צרפת. שלוש מטרות היו למסע זה. ראשית, היתה זו החזרת חוב ישר' לכדורגלנים, שהביאו לקבוצתם לפני שנה את אליפות המדינה והשגתה את גביע המדינה. מצד שני איפשר המסע לכדורגלנים לראות וללמוד מהו כדורגל באירופה ובמזרח הרחוק, ואילו ערכו השלישי של המסע היה תעמולתי: לפגוש קהילות יהודיות נידחות ולהביא את שם ישראל להמונים במזרח הרחוק ובאסיה.

לדעתי, השיג המסע את כל שלוש המטרות. הפועל פתחתיקה לא העיב, לא בייצגו את ישראל ולא ברמת הכדורגל שהציג. אם לקחת בחשבון שהקבוצה שיחקה בממוצע משחק אחד לשלושה ימים, ללא אפשרות להחליף את רוב השחקנים וכשחלק משחקניה פצועים, אין ספק שהיא השיגה הישג יפה עבור הכדורגל הישראלי.

★ ★ ★ משרד החוץ יעץ לשחק

ה דקו הראשון של המסע היה באירופה, שם הופענו בששה משחקים בארבע מדינות. מתוך משחקים אלה נצחנו אמנם רק בשניים, בנייהם הנצחון המפורא על קבוצת ואקר האוסטרית. אולם

אתה הפיריון. פסל מאבן, בגן החיות המאובנות בראנגון. לפי האגדה, כל אשה היונקת משדה של אלת האבן, מתברכת בריבוי-בנים.

פאגודה זוהבה. כדורגלני הפועל פתחתיקה, ליד הפאגודה חגגו לה בראנגון. העשויה כולח זהב טהור וצורתה כצורת פעמון הפוך.

היה זה בעיקר סיבוב של הומונויות שהוחמצו. בקלות ניתן היה לנצח לפחות בעוד שלושה משחקים. ביחוד אלה בדניה. שם הכדורגל אינו עולה ברמתו על הכדורגל בארץ.

מקופנהגן עשינו קפיצת דרך למזרח הרחוק. חלק זה של העולם אינו חדש עבור קבוצות ישראליות. מכבי תל-אביב ביקר שם לפני 18 שנה, ורק לפני שנה ביקרה בו נבחרת ישראל. ידענו מראש שהיריבים שיצמדו נגדנו במזרח הרחוק יהיו חלשים יותר מאשר באירופה. אולם ידעיה זו היתה תיאורטית בלבד. על המגרש עצמו היו התוצאות אחרות. כל המשחקים במזרח הרחוק, מלבד שלושת המשחקים ביאפאן, היכתיחו לנו שכדורגל במזרח הרחוק עולה על זה בארץ. ביאפאן אין למעשה כדורגל בכלל. הספורט הלאומי שם הוא התאבקות ובייטבול. כדורגל משחקים שם רק באוניברסיטאות; זה משחק של פרופסורים.

המשחקים בראנגון לא היו בהתאם לתכנית. רק אחרי שבישראל הכירו בערכו של המסע, לחץ משרד-החוץ על עריכת משחקים. אולם החברה היו פשוט סחוטים. הם נענו רק לשלושה משחקים. אנכי, הביקור בבורמה היה הסיוס של המסע. התנאים בהם התקבלו השחקנים בבורמה היו אימיים. אולם גרוע מהם היה יחס הקהל. לא מפני שהבורמאים שינאים ישראלים. הם פשוט אהבים נצחונות.

★ ★ ★ מתנות ודברים טובים

ס כום אחר של המסע הוא סיכום המתנות שהביאו עמם החברה ארצה. כל אחד יכול בשקט לפתוח חנות לכלי בית ומטבח. בכל מקום שהקבוצה ביקרה, היא קיבלה דגלים וסמלים. באוסטרליה קיבלה הקבוצה כדורגל ממתכת, ובתוכו שעון. בראנגון זכתה בגביע ההתאחדות לכדורגל.

מלבד מתנות אלה קיבל כל שחקן מתנות אישיות. בהולנד קיבלנו מאפרות זכוכית, בדניה ספלי חרטינה, בקוריאה כלי-מאכל סיניים מכסף, בסינגפור כפיות לתה, ביאפאן סיכת-עניבה מיוזבת, ובהונג קונג שעון זהב. בראנגון קיבל כל שחקן שמישה.

בלחץ הגדול של מסיבות ומשחקים, לא נותר לשחקנים זמן רב לערוך סיורים. אולם אף אחד מהשחקנים לא ישכח כמה מקומיות שהקבוצה ביקרה בהם. את הרושם החזק ביותר קיבלו החברה מגנרי החיות הענקיים בסינגפור, הונג-קונג וראנגון, המלאים מאות פסלי אבן של חיות ואנשים. החחיה השנייה היתה מסויר בריבירה ה' יפאנית, הנקראת בשם אתאמי. במקום ישנם מעיינות חמים, כמו בטבריה, והחברה התרחצו שם בהשגחתן האדיבה של גיישות יפא' ניות שדאגו להנעים את הזמן.

לא חסרו גם קיריוזים כמסע הארוך. אמנון מזרחי, למשל, הת' פרסם כדון-דואן של הקבוצה. באוסטרליה הוא הלך עם נערה, שהיה לה פעם הכבוד ללכת עם פושקאש. בקופנהגן יצא מזרחי עם נערה, ולא מצא את הדרך חזרה. הוא הסתובב עם נהג טקסי כמה שעות בעיר, עד שאול לו הכסף ואז החזירה אותו המשטרה למלון. אני סבור שלו היו מצרפים לקבוצה עוד מגן אחד ושני חלוצים מקבוצות אחרות, היו תוצאות המסע שונות לגמרי. אפשר היה אז לנצח בקלות עוד חצי תריסר קבוצות.

תדריך

מאודעות אלה, מתוך מאורעות הספורט של חשבוש חבא, יעניינו את חובבי הספורט: משחקי גביע תל-אביב ב' כדורגל: יום, מגרש באסה; שבת; 11.00 ארבע קבוצות הליגה הלאומית של תל-

היותר טובה בסיגריות פילטר

תשבץ העולם הזה 1047

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		12	11	10
		19		18	17	16		15
			24		23	22		21
		28		27		26		25
		33		32		31	30	29
			38		37		36	35
		43	42		41		40	39
	47		46		45		44	
			52	51		50		49
		58		57	56	55	54	53
				60				59

מאוזן: 1. אוי-
 סף מפות; 4. מ-
 דינה נויטראליס-
 טית; 10. משקוף;
 11. סימן הרבות;
 13. מערב; 14.
 מכס; 15. אחד
 משבעת המינים;
 17. שני עמודים;
 19. בית הציפור;
 20. עתון בוקר;
 22. ייעוד העוף
 ביום הכיפורים;
 25. סוף; 26. ר-
 בנו; 27. למטרה
 של ממש; 30.
 קביעה; 32. יען;
 33. מאיר; 34.
 קיים; 36. בן יע-
 קב; 37. חשוב ל-
 גשים; 39. שם

פרטי רוסי; 41. עובד בגינה; 42.
 בלתי-מבושל; 44. עבודה; 46. צלחת;
 48. מרכז; 50. חמשים ושתיים; 51.
 תושב דמשק הוא כזה; 53. מועצה;
 55. מגש; 57. מצבה; 58. המחאת
 כסף; 59. גיבור איטלקי לאומי; 60.
 של קבע.
 מאונך: 1. יבשת; 2. נוער; 3.
 תעלה; 5. אוי; 6. שם משיר השירים;
 7. הרבה; 8. צורת ארבה; 9. רפוב-
 ליקה דרום-אמריקאית; 12. שועל; 15.
 בירה ישראלית; 16. אישור דתי; 18.
 וורשה היא בירתה; 21. אניית קיטור;
 23. בפנים; 24. שנת 1940; 26.
 אינדקס; 28. מזון פלאי; 29. מד-
 עץ; 31. צורת כתיבה; 32. רעב;
 35. מתנה; 37. פרי אקוטי; 38.
 הרניני; 40. סוף אבל בלי התחלה;
 41. מבצע גיחה; 43. אבל; 45. לשים
 לאל; 46. טעם עצי הדר; 47. ללא
 בעלים; 49. שוטה; 52. אות אנגלית;
 54. מספיק; 56. אזיק; 58. אוני.

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות
 תל-אביב, טלפון 24749

למבוגרים: קורס מזון, מקצועות בודדים.

הווי

ריקוד בטן

בתל-אביב, עצה המשטרה גבר שהשי-
 תכר בחינא. בר. הסיר את כל בגדיו
 מעל גופו ויצא בריקוד נלהב על גבי שול-
 חן, לעיני כל הנוכחים.

פיס תרצה, פיס תקנה

במכרית, אחרי שלושה נסיונות פריצה
 בלתי-מוצלחים לביתן מפעל הפיס, פיר-
 סם בעל הביתן את המודעה: "לכבוד ה-
 גנבים. הנני מודיע בזה שהפריצות למפעל
 הפיס הן לשוא. כרטיסי הגרלה אפשר לקבל
 רק בשעות המכירה. הננו מביעים את צע-
 רנו על איבוד זמנם של הגנבים."

רפואה מונעת

בירושלים, פרסמו נטורי קרתא מודעות
 גדולות, בהן קראו לאזרחים לומר פרקי
 תהילים, כחיסון נגד השפעת האסיאתית
 המתפשטת בארץ.

עורבא פרח

בכאר שבץ, אחרי שעשרות אנשים
 הודיעו בבהלה כי ראו את הירח המלא
 כותי קרוב מאוד לאדמה, התברר כי לא היה
 זה אלא בלון אדום שפרח מידיו של ילד.

צפרדע שתה כמו רב

בחיפה, הוועקה המשטרה לשלוח מתוך
 מי הגמל איש צפרדע, משתה מלח גור-
 בני שנפל בשיכרותו למים.

לחופה ומעשים טובים

ברמת-גן, בעת שנערכה חתונה באחד
 האולמות בעיר, התחכחו קרובי החתן
 והכלה מי הביא יותר מתנות לזוג הצעיר,
 עברו מויכוח למכות, בהן נפצעו קשה שני
 אנשים.

חינוך מתקדם

בתל-אביב, פירסם הארץ המלצה של
 משרד החינוך על סרט שהוכר כסרט
 מיוחד לילדים, הוסיף את ההודעה כי ה-
 כניסה מותרת רק לבני 16 ומעלה.

איזה מין הגיון?

בחיפה, התלוננה אשה במשטרה כי
 אחרי שחזרה מבית-החולים, שם ילדה
 שתי בנות תאומות, סירב בעלה להכניסה
 לבית, בטענה שהבנות אינן שלו, מכיון שכל
 ששת ילדיהם הקודמים היו זכרים בולם.

תפסת מרובה - תפסת

בקרית-יהיים, זכה פועל-הדחק נסים
 חזן ב-20 אלף לירות בהגרלה מפעל
 הפיס, פדה את הזכייה, חזר כעבור שעות
 מספר, ביקש להחזיר לו את כרטיס הפיס
 תמורת החזרת סכום הזכייה בטענה: "יותר
 בטוח להחזיק כרטיס אחד במקום 20 אלף."

שיכון עירוני

בחולון, בעת אסיפת חברים של פקידו
 ועובדי העירייה עם ראש העיר, קיבל
 אחד העובדים את רשות הדיבור הסביר ל-
 נאספים כי אם לא יקבל שיכון מראש העיר,
 יאלץ להרגו, שוכן מיד בבית-הסוהר.

הנעל הלוחצת

בתל-אביב, ניסה בחור בן 19 להתאבד,
 הסביר את יאושו: "לא הצלחתי למצוא
 בכל חנויות-הנעלים בעיר זוג נעליים שית-
 אים למייתי."

בילבול

ברחובות, הקים דוד יהיא שעוריה
 במשרד הדואר, טען שמכתב שנשלח
 על-ידו לאשתו לא הגיע לתעודתו, הסביר:
 "שלחתי מכתב ושכחתי להדביק בול, אבל
 אחרי כמה רגעים חזרתי וזרקתי את הבול
 לחיבת הדואר. למה המכתב לא הגיע?"

גפרורים, עתונים, נייר

כוכבים

מה אתה עושה עם הגפרורים המשו-
מזמים אחרי שהצתת אותם? האם אתה
משליך את ניירות הכסף של קופסת הסיגר-
יות שלך? אם אתה נוהג להפטר בקביעות
משני דברים הסריעךך אלה, אתה עלול
עוד להצטער על כך. כי לעולם אין לדעת -
אולי בין הגפרורים שאתה משליך לפח-
האשפה מצויה איוו גינה לולובריגידה? ומי
יודע אם בין ניירות-הכסף של קופסת הסי-
גרות שזרקת לא נמצאים מרילין מונרו או
יול ברינגר של סרט המחרי?

יורם (יאזיק) גרוס, צעיר בלונדי בן 30,
 בעל פנים אריים ומכוננת אדומה קטנה
 מטיפוס מיושן, אינו זורק את הגפרורים,
 ניירות-הכסף והעתונים שברשותו. הוא עו-
 שה מהם סרטי קולנוע. אולי אין אלה סר-
 טים כפי שרגילים לראות באולמות הקולנוע
 החדישים, אולי גיבוריהם אינם כה מגרים
 וחושניים כאלילי הבד האנושיים, אולם הם
 בכל זאת סרטי קולנוע עלילתיים ומושכי-לב.
 בדירה קטנה בת חדר אחד בשיכון רמת-
 גני, שמרפסתה נסגרה והפכה אולפן-הסרטה
 זעיר, נוסך יורם גרוס חיים בפסולת. הוא
 מרקד בובות עשויות מנייר כסף, יוצר
 באלט בעזרת גליון אחד של עתון, מביים
 רומן אהבים בין גפרורים. מה שמתקבל מזה
 הוא סרטון קולנוע קצר, לא כל כך משוכ-
 לל, אולם נעים לראייה ומעורר התפעלות.
 דוגמה לכך הוא רומן הגפרורים.

הושך משתרר באזרם. מכונת ה-
 הקרנה שולחת אל הבד קרניים בהירות.
 על המסך מופיע הגיבור. אינו לבוש מח-
 לצות פאר. למעשה הוא עירום לגמרי. הוא
 אינו אלא גפרור שבור, הניצב בדד על
 משטח אפור, בו אין נראים אלא הוא וצלו.
 לצילי מפותחיה ערבים, יוצא הגפרור
 במחול עם צלו. הצל מרקד סביב לגפרור
 והגפרור סביב לצל. כשמסתיים המחול מו-
 פיעה גיבורת הסרט: גפרורה, ערומה כבי-
 יום צאתה מבית חרושת נור. הגפרור קד-
 קידה לגפרורה. אין הם עושים מעשים אסו-
 רים; הם יוצאים יחד במחול אהבה.
 כאן מגיע הסרט לשיאו. מופיע הגיבור
 השלישי, ההכרחי לכל משולש-נצחי הגון.
 בין שלושת הגפרורים מתחולל מאבק, בו
 הם משתלבים עד שראשיהם המחוממים

זהבה היא גיבורת סרט בובות
 נייר-הכסף חתונה בעירייה.
 גובהה של כלת נייר-הכסף שמונה סנטימטרים.

בקופסת הסיגריות

המנגנים בהתלהבות, וכלה בריקוד השרצה הי מסורתית, בהשתתפות טי פוסי העיירה היהודית הגלותית. הרעיון נולד במקרה. באחד הימים הי כיר גרוס את ישעיהו אדרי, רחץ כבן 40, בעל בית מלאכה לארנקים. גרוס ראה את אדרי מר פסל דמויות מנייר כסף, נפח בהן חיים.

כל סרטון מורכב מי אלפי תמונות בודדות, שכל אחת מהן צולמה לחוד. לכל זקה של סרט דרושים מ-800 עד אלף צילומים בודדים. תנועות הבובות המת קבלות על הכד אינן אלא השינוי במצב הברות ובאבריהן, בכל תמונה נפרדת.

סרט כמו חתונה בעיירה מהוה הישג אמנותי נכבד. יאזק גרוס לא הגיע אליו בדרך הקלה. מספר יאזק על תחילת הקריירה הקולנועית שלו: "מאז שאני זוכר את עצמי, אני זוכר את עצמי עם מצלמה. תמיד צילמתי."

הלידה

ישעיהו אדרי מגלף דמויות נייר-הכסף, בשעת פיסול אחת מדמויות חתונה בע"יירה. בתהליך הצילום של הדמויות, בו מצולמת כל תמונה לחוד, התקלקלו הדמויות והיה צורך להתקין כמה פעמים.

זעירה בדירתם, החל לצייר דמויות על נייר שקוף, להעתיק אותן בקפדנות על נייר צלוליד ולצלם כל תמונה לחוד, במצ"למה פרימיטיבית שהתקין בעצמו.

עברו מספר שנים עד שרעיון הסרט המ"צויר התקבל כאמצעי לפרסומת מסחרית, וההזמנות החלו לבוא.

רק אחרי שהתבסס מעט מבחינה כלכלית יכול היה יאזק להרשות לעצמו ייצור סרטים אמנותיים. הוא יצר שני סרטים אבסטרקטיים. באחד מהם, המצויר יש על הפילם, נראות צורות צבעוניות ויצאות במחול לקצב בוגי חגי. סרט אבי סטרקטי שני מתאר גילגוליו של עתון הפושט ולובש צורה. שני סרטים אלה נרכשו על-ידי מערכת הירחון אמנות הקולנוע כסרטי פירסומת.

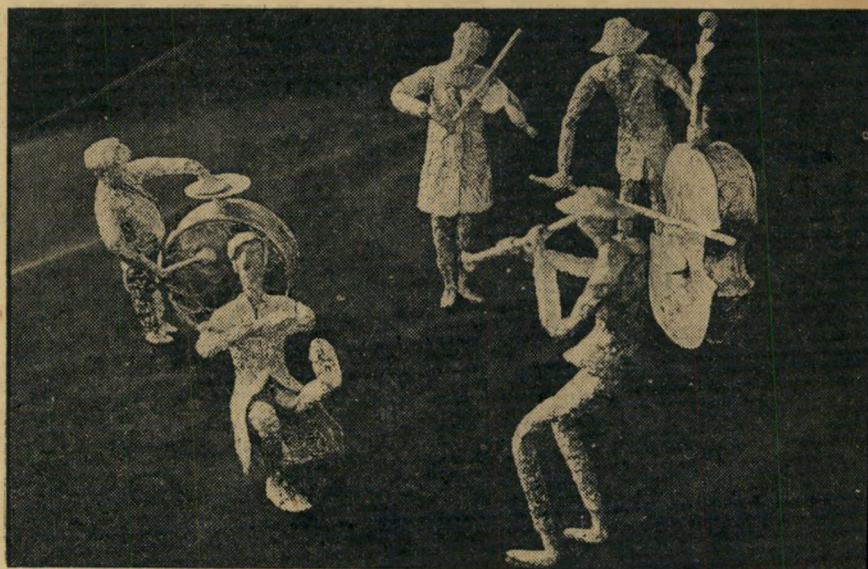
יאזק עצמו מאמין כי עתיד תעשיית הסרטים הישראלית הוא בייצור סרטי בורות וסרטים מצוירים בעלי אופי מיוחד. חברות הטלביזיה האמריקאיות מוכנות לקנות ולממן סרטים כאלה, על רקע תנאי.

בינתיים מתרוצץ גרוס ממוסד למוסד, כדי לעניין אותם בתכניותיו וכדי לאפשר לו לרכוש ציוד חדיש יותר. למרות שקורצות לו אפשרויות באנגליה, שם נמצא אחיו השני, הוא מאמין כי יצליח לפתח תעשיית סרטים מצוירים גם בישראל.

הרב מקדש את החתן והכלה, בסרט הבובות של יורם גרוס. הבובות מנייר-הכסף עשויות בדייקנות, דומות עד להפליא לטיפוסים הגלותיים שחיו באירופה המרכזית והמזרחית בעבר הקרוב.

חתונה בעיירה

דמויות המנגנים וכן כלי הנגינה שלהם עשויים מנייר כסף פשוט של קופסת סיגריות. בסרט הם מתנועעים ומבצעים פעולות אנושיות, ומעוררים אשליה של דמויות חיות ואנוניות ביותר.

כלי-זמר מריעים

לידי קראקוב שבפולנדה, יורם גרוס עבר את התלאות הרגילות של המלחמה. "הגרמנים לא הצליחו להרוג אותנו", אמר. "הורי שאפו שאהיה פסנתרן, אבל הגרמנים לקחו את הפסנתר; מצאתי מפותחית פה ועמה עברתי את כל המלחמה. לכן הלכתי ללמוד מוסיקה. אחרי שלוש שנים אמרו לי שמוסיקה זה לא מקצוע, או החלטתי להיות איש הסרטה."

לאחר שרכש מצלמת-הסרטה של חובבים, החל ללמוד את תורת הקולנוע כעוזר לבמאי.

לפני השע שנים עלה יורם גרוס לארץ, עבד כצלם בחברת כרמל פילם, ניגן על מפותחית פה בקול ישראל. שירת ביחידת הסרטה בצה"ל, למד את העבודה במעבדה.

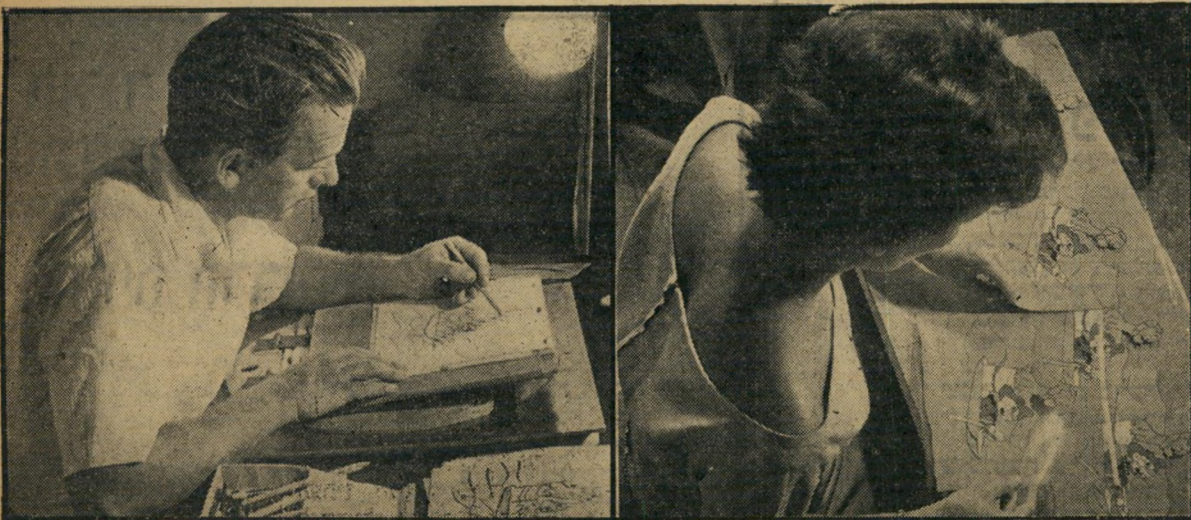
אחיו של יאזק, נתן גרוס, נקלט באולפני גבע, הפך לאחד מבמאי הסרטים הטובים בארץ. ואילו יאזק עצמו לא ראה כל עתיד בתעשיית הסרטים הקיימת. הוא החליט להיות יצרן עצמאי של סרטים מצוירים. היו דרושים לו רק כשרון וכלים. הכלים לא היו הכשרון.

הנסיגנות הראשונים היו כשלונות. יחד עם אשתו עלינה, התקין יאזק מעבדה

הופכים לשלהבת אש. ייעודם בחיים התמלא העלילה, הנמשכת דקה וחצי בלבד, מי רתקת כרומן אנושי. על הבד היא מקבלת משמעות מיוחדת. באם ילקחו בחשבון גם האמצעים הפרימיטיביים בהם יצר יורם גרוס סרטון זה, יש בו הישג קולנועי נכבד.

יורם גרוס אינו פנים חדשות בעולם הקולנוע הישראלי. כמה סרטוני-פירסומת מצוירים שלו, כמו המסע לאי החטמון או סרטון הפירסומת של מרקי ויטה, מוצגים זה זמן רב על מסכי-הארץ.

כי יורם גרוס הוא, למעשה, היצרן הישראלי היחיד של סרטוני פרסומת מצוירים. מסרטונים אלה הוא מתקיים, ואילו סרטיו האמנותיים הם תחביבו הפרטי. סרטי בובות אינם תופעה חדשה בעולם הסרטים. מספר מיונות הגיעו לרמה גבוהה בייצור סרטים כאלה. אולם סרט בובות, בו עשויות הדמויות מנייר-כסף פשוט, הוא יצירה מקורית ישראלית. לבובותיו של גרוס יש כמה יתרונות שאין לבובות רגילות: הן גמישות יותר, אבסטרקטיות יותר, טובות בסרטונים אלה הוא חתונה בעיירה. במשך שבע דקות מתנהלת בו חתונה יהודית עממית על כל פרטיה, החל בכליזמרים.

קנות על נייר צלוליד. משמאל נראה יורם גרוס, כשהוא מצייר על נייר את הסקיצות של הדמויות המופיעות בסרטוניו, ציורים אלה מיועדים לסרט הפירסומת מסע לאי החטמון שהזוג גרוס מכין.

עלינה גרוס, אשתו של יורם, בשעת ציור תמונות של סרטון מצויר. סרט ננסי הרץ מספר דקות זעום. מכיל אלפי ציורים מעין אלה, המצוירים בדי

הבמאים

109 מסוכנותו חשב גיומן על מודעת סיר-
סומת בנוסח הבא: מה בוחרים הגנבים?
דודג' קריילר? קאדילק? לא! הם גונבים
רק וספות... לפירסום ממש יותר זכר
תה לאחרונה בתה של חנה רובינא,
הנקראת עתה בשם אילנה סטיוארט, אחרי
שנישאה לביל סטיוארט, לשעבר קצין בצבא
ארצות-הברית. אילנה בת ה-23, העובדת
כדוגמנית באיסליה, זכתה לכמה תמונות
שער בשבועונים איטלקיים... תיאודור
ביקל, שחקן התיאטרון הקאמרי לשעבר,
שעבר להוליווד וזכה להצלחה, פתח לאחורו
נה בעיר הסרטים בתיקפה חדיש, עם דוכני
אספרסו איטלקי בשם 'יוניקורן' (חדקורן)...
הצייר הישראלי יהודה לוימן, המתגורר
בר בארץ, היגן לאחרונה תערוכה של
תמונותיו בלונדון. הוא הצליח למכור 3
תמונות. אחת מהן נמכרה בסכום של 75
לירות שטרלינג לבעל נכסים אנגלי, שהת-
חייב לרכוש אצל גיומן תמונה מני שנה
... תגבורת חזקה לכדורגל הישראלי באה
השבוע עם לידת בנו בכורו של הכדורגלן
שיע' ללון. המתנה הראשונה לה זכה
הרך הנולד, שיקרא בשם עדי, היה כדורגל
זעיר ממשקלי הגביע העולמי בגרמניה. אמר
שיע': "שיתרגל לראות מעקשיו את יעודו
בחיים". אחרי שגומה היה לשיע' כי אשתו
מתמהמת ללדת, החליט: אילו היה הבן
נולד בסרם זמנו, היה יוצא ממנו שוער,
כי כל השוערים הם קצת לא בסדר. אילו
היה מאחר לבוא, היה יוצא ממנו סטופר.
כשנולד עדי בתום תשעה חודשים, החליט
שיע' שהוא יהיה חלוץ מרכזי, כיוון ש-
מספרו של החלוץ המרכזי הוא 9.

★ ★ ★

תורה בפרס

"אויגן יהודה ויסמן בן אלפרד, רחוק,
רומניה — תל-אביב: עטרה (קורינה) ברזילי
בת אמיל, רוקה, רומניה — תל-אביב."
מודעה בלשון זו שפורסמה עליידי הרבנות
הראשית הודיעה על הרשמתה לנשואין
של מלכת היופי האחרונה של ישראל...
בתכניתם החתונה של צמד האמנים האי-
דישאים דז'יג'אן ושוזוכר מספרים
השנים כמה בדיחות אקטואליות. שאל דז'י-
גאן את חברו: למה הירח הרוסי רץ
כל כך מהר? משיב על כך שומכר: "ובשלי
נתנו לצאת מרוסיה לא רצתי מהרז".
סיפור אחר של השניים הוא אודות תימני,
עולה חדש, שנכנס לפרדס והחל לקטוף
תפוזים. עבר במקום יהודי וציטט את ה-
כתוב: לא תגנוב! אמר התימני: "אה, איוו
מדינה נפלאה, גונבים תפוזים ובינתיים עוד
שומעים דברי תורה".
יצחק שילה, אשר אחרי שהופיע בסרט
דונקיקוט בכריסטינה הוזמן לשם שנית כדי
להופיע בסרט נוסף, מופיע בסרטים אלה
בשם מייקל שילה... ביום השנה
להצגת הבכורה של סרטו בשמונים יום
מסביב לעולם ערך מייקל טורד מסכת רעים
קטנה באיצטדיון מדיסון סקוואר גארדן,
אליה הוזמן ידידים מכל רחבי העולם. למי
סיבה הופיעו 18 אלף איש. אולם רוב אלה
שבאו כידידיו של טורד יצאו לא כידידים.
כמעט איש מהם לא הצליח להגיע לבק-
בוקי השפניה והמאכלים שהובטחו, ואף
אחד מהם לא זכה במתנה שהובטחה...
צרות משפתותיו באו לאחרונה למשפחתו
של מושל מדינת ארקנסו ארוול פובוס,
שהתפרסם לשימצה בפרשת התלמידים ה-
כושים בעיר ליטל רוק, דודג' לז'רג'
פובוס, התגרש מאשתו, אחרי שהתנגדה
לצעדיו של המושל בעוד הוא תומך בהם.

פסוקי השבוע

- נשיא ההסתדרות הציונית ד"ר נחום גולדמן, על מצבה הכספית הקשה של המדינה: "מדינת ישראל והסוכנות היהודית חיו בשנים האחרונות בלי חשבון והוציאו למעלה מיכולתן."
- חבר הכנסת משה ארם, בויכוח בכנסת על חוק תיקון פקודת סימני סחורות: "אין כל סעיף בחוק שימנע מלייצר ביסקויט בן-גוריון ושוקולד בן-צבי."
- ד"ר אבא אחימאירי: "הסבתא היסטוריה סלחנית לגבי נכדיה המצליחים."
- עורך שבועון מפא"י "הפועל הצעיר" ישראל כהן, בכנס יובל הפועל הצעיר בחובות: "אני רוצה להזכיר לחברים שהפועל הצעיר הוא שבועון המופיע מדי שבוע בשבוע."
- דן שמר, הנאשם ברצח ד"ר קסטנר, בחקירתו במשטרה, שהוקראה השבוע בבית-המשפט: "הרגשנו שמישהו עוקב אחרינו, אבל בסוף התברר כי זה לא היה איש משטרה אלא הומוסקסואליסט."
- ראש מועצת פועלי חיפה, יוסף אלמוגי, בברכתו לקבוצת הכדור-רגל של הפועל חיפה לקראת פתיחת הליגה: "אני מאחל לכולנו שנת שמירת שערי האיגוס, שער הלידה, שערי העליה ושערי הכדורגל."
- משפטן אליעזר כהן, בהבקשו לחתת את דעתו על מצב המשפטים במדינה: "לחצי מעורכיהרין אין זמן לאכול ואילו לחצי השני אין מה לאכול."

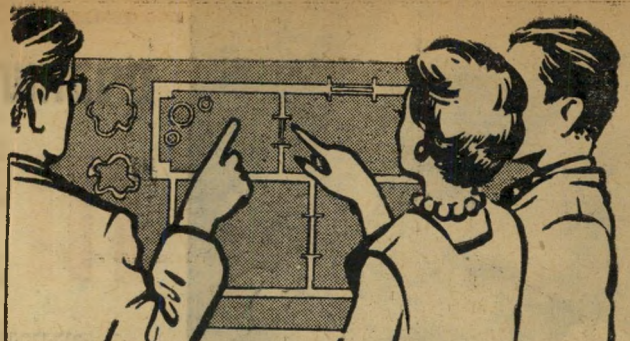
הקדשה אישית

שעה לפני הופעתה בכנסת בשבוע שעבר, שם עמדה שרת החוץ גולדה מאיר לשאת סקירה מדינית, הוברר לה כי יש לה חום גבוה. הרופא שהוועק לביתה אסר עליה להופיע בכנסת, אולם גולדה עמדה על כך שיתן לה לשאת את נאומה. אמרה היא: "למרות שיש לי חום גבוה, אנאם בקור רוח". השיב על כך הרופא: "דוקא רוח קרה מניקה לשפעת". גולדה שוכנעה... ראש הממשלה דוד בן-גוריון זכה השבוע במתנה מאת נשיא ארצות-הברית רית לשעבר הרל טרומן. באמצעות מש-לחת פעילי המגזר היהודית המאוחדת, הי-מבקר בארץ, שלה טרומן לביגני שני כרכים של זכרונותיו, בהקדשה אישית... שר הוצר"ח יוסף בורג יצא השבוע שוב בשליחות מלווה הפיתוח למסע התרמה בארצות-הברית. בשדה-התעופה לוד התפאר בורג כי משרדו הוא המשרד היחיד ש-ההכנסה בו עולה על ההוצאה, וששרו עורך יותר מסעות מגיבת משרים אחרים... אחרי שערך דבר לוד זכאי מתח ביקורת על ריבוי רכישת בתי הקפה על-ידי מפא"י, נלקח זכאי השבוע על-ידי עסקני מפא"י לסירור במועדון מפא"י בשכונת התקווה. הוא התפעל מאוד ושוכנע כי רכישת המועדונים היא ענין חיובי... לוועדת עולי רומניה שנערכה השבוע בתל-אביב באו שני עולים ותיקים. האחת היא שושנה בורשטיין בת ה-90 מראש פינה, שי-עלתה ארצה לפני 71 שנה והיה לה זה ביקורה הראשון בתל-אביב. העולה השני היה יוסף זימניורה בן ה-94 מזכרון יעקב, שתל-אביב מוכרת לו יותר: הוא ביקר בה כבר בפעם השלישית ב-70 שנותיו בארץ... כשהובא השבוע דן שמר, הנאשם ברצח קסטנר, לבית-המשפט, הבחין טניגורו עוררהרין יעקב הניגמן כי שמר נחתך בעת הגילוח חתך רחב בפניו. אמר הניגמן לשמר: השופטים לא יראו בעין טובה סריסה זו. שמר השיב על כך תוך תנועת-יד של ביטול: "מה יכול כבר לה-ציל אותי?" הניגמן גוף בלקוחו על מצב רוחו, הסביר: "לקוח שלי צריך להאמין ביוכיני עד הסוף". בין הנוכחים במשפט המחתרת בלטה שחקנית התיאטרון זורה ערנה שביט. כשנשאלה מה הביא אותה למשפט זה, ענתה בחיוך מיסתורי טחום בלבד.

★ ★ ★

עוד בחיים

בין הנוכחים במשפטו של השחקן ההונגרי זולטן גרגוש (ראה במדינה), הנאשם ב-ביצוע מעשה מגונה בגופה של ילדה בת 12, בלט השבוע הסופר הישיש ממוצא הונגרי אביגדור המאירי. כאשר התלבט בית-המשפט במציאת ביטוי עברי מתאים לאונט קטינא, הציע המאירי את המונח "רמיסת הבצלת" במקום המונח "דפלורציה" שהת-קבל על-ידי השופט וגרשם בפרוטוקול. בעת ההפסקה אסף המאירי סביבו קבוצת צעירי-ים, ניסה להוכיח להם עזרת סיפורים מן המדרש כי גם בתקופת התלמוד היו הדיינים היהודים בקיאים במשפטים מסוג זה... חיכ הצעה יוסף פרלמן סיפר השבוע כי הוא החליט להפסיק לאחרונה לשלם חש-בונות בבתי-מלון ובבתי-קפה. הסיבה: אולי עקב כך, אחרי המלצות הש.א., יקטינו את השומא שלו... רעיון פירסומת מקורי עלה השבוע במוחו של אפרים גיומן, סוכן וספה, ומוכר התאחדות הסוחרים ל-שעבר. אחרי שבשעת הרצה נגנב קטנעו

**תכנני דירתך לפי טעמד!
"ברשקב" לרשותך!**

**בניית הדירה לפי טעמך.
וחכוננה הפנימי לפי צרכיך.
דירות 3-2-1% - 2 - 1% חדרים
בסרכו ובצפון תל-אביב.
בניה מעולה ותנאים נוחים.**

**פני למשרדי ברשקב - חברה למפעלי בנין
ת.א. רח אבן גבירול 158, בשעות 7-8 - 10-7**

למדו שפות!

מהר וביסודיות בבית-הספר לשפות "קדימה"
תל-אביב, בניהודה 74, טלפון 20314

אנו פותחים:

- (א) אולפניות לאנגלית ללימוד מרוכז (2 שעות ביום) בהדרכת מורים מעולים מאנגליה.
- (ב) קורסים לעברית, אנגלית וצרפתית למבוגרים מכל דרגות הידיעות וקורס מיוחד לשיפור הכתיב העברי.
- (ג) קבוצות לאנגלית לתלמידי בת-ספר ג' ה' ו' ח' יסודיות, ה' ו' ח' תיכוניות.

פרטים והרשמה: מ'9-12 לפנה"צ — 9-3 בערב (פרט ליום ר.)

**צלמו את הירח
המלאכותי**

כשיופיע בשמי אר-צנו אל תחמיצו את ההזדמנות הבלתי חוזרת. אם אין לך מצלמה, קנה אותה עוד היום אצל

פוטו-ברנד
חיפה, רחוב החלוצים 31

מקידים!

תלמידים!
ספורטנטים!

הרשמו עוד היום ב-אולפן גרגי לקורס הדו-חודשי (2 x שבוע) ל-

קיצרנות
עברית ו/או אנגלית

בת"א: אצל ת. ברקמא, גורדון 5.
בחיפה: בייס, במעלה, החלוצים 13.
הצלחה מובטחת!

**הולנד
וונזואלה
עדן
רודזיה הדרומית**

הן רק ארבע מתוך הארצות הרבות אליהן נשלחים מדי שבוע מינויי החוץ של "העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי, העתון הנקרא ביותר במדינה, המוסר לישראלי בניכר דו"ח נאמן ומלא על כל הנעשה בארץ, בכל שטחי החדשות.

סרטים

קארי-קאטורה

הוא והיא (תל אביב, תל אביב: ארצות הברית) נקרא עלישם השחקן והשחקנית הינושאים סרט זה על שכםם. אולם השם מתאים יותר לשני התסריטאים — ליאו מק קארי ומילרד קראם, שהפכוהו ליצירה מיוחדת במינה.

אילו לקחו קטע מחיליפס שקססיר וקטע שני ממש שמי, וצירפו את שניהם לסרט אחד, לא היתה יכולה להתקבל יצירה מוזרה יותר. כי הסרט נראה כאילו נכתב חלקו הראשון בידי תסריטאי אמן שנפטר באמצע, והחלק בשוליא שיצא זה עתה מי בתי הספר, עם ציון של מספיק בקושי. הוא בסרט הוא קארי גראנט, קאזאנובה בדימוס שהחליט לשאת את היורשת העשירה ביותר באמריקה. היא דבורה קאר, זמרת בדימוס שהחליטה להינשא לאיליהון. שניהם נפגשים במקרה באוניות מותרות, מבלים יחד חצי שעה של סרט, שהוא מן הטובים

הדולברייג'רה ב'נוטר דאם' מחוקצת, עשיר, גדול, אבל...

שנראו אי פעם על הבד: שיח מבריק, ביום מצוין, מישחק נפלא של שחקנית קאר, המי חממת את הלכבות.

כשמגיע הוגג לאמריקה ונפול זה לו רועות ארוסתו וזו לזרועות ארוסה, יכול היה הסרט להסתיר ולהיכנס להיסטוריה של הבד כאחת מיצירות המופת. לרוע המזל הוא נמשך עוד שעה — אחת מן השעות סוחטות הדמעות והילדותיות ביותר שהצופה יכול לבלות בקולנוע. דבורה קבעה פגישה עם קארי כעבור חצי שנה. בדרך לפגישה היא נדרסת והופכת בעלת מום. אולם היא גאה מכדי לספר זאת לקארי, המחכה לה לשוא. הוא חושב שהיא בגדה בו, תועה בשבילי העולם, עד שהוא נופל שטוף דמעות לתוך זרועותיה של דבורה הנאנחת מאושר. מסך.

שם הסרט באנגלית: פרשת אהבה שיש לזכרה. היא תיזכר כהתעללות בשני שח קנים מצויינים. כי קאר וקארי הופכים שניהם לקאריקטורות.

שלושה סיפורים וחדוש

הזמנה למחול (אסתר, תל אביב: ארצות הברית) הוא סרט חסר תקדים בסוגו, שבמרכזו עומד רק מוטיב אחד — המחול. אין בו מסגרת עלילתית, אין בו נעימות או שירים, והוא חסר דיאלוג לחלוטין. זהו סרט המוקדש כולו לבאלט. אולם אין זו הסרטה של רקוד באלט. ג'ין קלי הנמנה כיום מין טובי הרקדנים בעולם, ביים את הסרט ומופיע בו בתפקיד ראשי. הוא יצר סוג חדש של אמנות הבאלט, מין שילוב מיוחד במינו של באלט וקולנוע, האפשרי רק על הבד. ג'ין קלי הוא אחד הבודדים שהבין כי באמצעות הקולנוע יכול הבאלט לכבוש

אפקים חדשים, כי שם אין הרקוד קשור כלל למרחב ולזמן. את הדוגמה הבולטת ביותר לכך נתן הראשון מתוך שלושת הסיפורים שמספר ג'ין קלי, סיפור סינבד המלח.

בעזרת שילוב של מגנינות שחרודה, סיפור מנורת הקסמים של אלדין, וטכניקת הציוור של ואלט דיסני, צולל קלי לתוך עולם פלאי, בו הוא מחולל לצידו של דמויות מצויירות.

זהו אמנם החזותי ביותר בין הסיפורים, המרמו על אפשרויות חדשות בעזרת להי טוטים קולנועיים. אולם שני הסיפורים הן באים אחריו, שהם שילוב של באלט טהור ופנטומימה, הם המהירים את עיקרו של הסרט.

קרנבו של מוקיון. הטוב בסיפורים הוא סיפור הצמיד, שאינו אלא חזרה על במעגל של ארתור שניצלר. צמיד הניתן במתנה לאשת החברה הגבוהה, במסיבה ה מתוארת בסאטירה עוקצנית. בסגנון ציאס ליני, מתגלגל מיד ליד, ממאהב לאהובה, עד שהוא מגיע חזרה אל האשה.

הסיפור האחרון הוא אודות מוקיון כי קרקס איטלקי כמאה ה'18, המתאהב ברק דנית המופיעה עמו יחד, וכשהוא נואש מאהבתו הוא מקריב את חייו למען אושרה. תמונות הקומדיה-דלארטה בקרקס, המועד לית בסיפור זה, הן מקסימות ממש. כאמור, מסופרים כל שלושת הסיפורים בעזרת מחול ופנטומימה בלבד. הצופה הי ממוצע עלול להתעייף נוכח שפע זה של נושא חוזר אחד. אולם אין העיפות יכולה לפגום בהנאה האמנותית הנדירה המופקת מהזמנה למחול. בעל כורחו נענה הצופה להזמנה ונסתף במערבולת הרקוד הקולנועי.

נוגע רק לעין

הניכין מנוטרדאם (מגדלור, תל אביב: צרפת) — הוא המבצע הקולנועי המקיף ביותר בתולדות הקולנוע הצרפתי. השקעו בו יותר כספים והשתתפו בו יותר ניצבים מאשר בכל סרט צרפתי אחר שנוצר. למרות זאת, ולמרות השתתפותם של שנים מגדולי צוכבי העולם בסרט זה, נופל הפירוט הי צרפתי שניתן ליצירתו של ויקטור הוגו מהסרטים האמריקאים שנוצרו לפי ספר זה.

יצירתו של ז'אן דאלאנוא, בה ממלא אנטוני קוין את תפקיד קוימודו, מצליל הפעמונים הנכה של כנסית נוטרדאם, שאהי בתו לאיסמרלדה היפהפיה (גינה לולוברייג'דה) שימשה מרכז לרומן הטראגי של הוגו, היא מהוקצעת למופת ומושלמת לכל פרטיה הטכניים. יש בה אורית התקופה ואורית מסתורין האופפת את דמויות הסרט. אולם הדגש בה הושם יותר על תמונות ההמון מאשר על הצד האנושי של היצירה, כך שמלבד מספר קטעים מזעזעים, היא נשארת יצירה קרה, המדברת יותר לעינו של הי צופה מאשר אל ליבו.

האשליה הגדולה

מאיה אשת התשוקות (דן, תל אביב: צרפת) היא יצאנית מוקינה אך יפה (יריאן רומאנס), ברובע של זוגות וסרסורים בעיר אלמונית. דבר אחד, לדעת יצרני הסרט, מבדיל אותה משאר בעלות מקצועה: האשי ליה שהיא מצליחה לטעת בלקוחותיה, כך שכל אחד מהם רואה אותה בדמות אחרת. מכל האשלויות הממלאות את הסרט הקצר (60 דקות), הברורה ביותר היא זו של יצרני הסרט ומציגיו, אשר השלו את עצמם שצירוף המונות מבלבל זה יכול להקרא סרט.

תדרין

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

- **נאפוליאון** (ירון, תל אביב) — הקיסר כפי שהוא נראה בעיני סאלין — סאשה גיטרי, שיצר את הסרט אשר אינו מצטיין באוביקטיביות היסטורית, ואשר למעלה משעה ממנו קוצצה בישראל.
- **בוקר טוב מורתי** (שדרות, תל אביב) — ג'ין סימונט בסיפור סנטימנטלי ממוקד ומדמיע, על קורותיה של מורת עיירה.
- **ארם בקרב** (אורגני, ירושלים) — 15 הקילומטר המפרידים בין כיתת חילי רגלים אמריקאית בקוריאה, לבין גבעה אל מוגיית העשויה לקבוע את גורלם.
- **קורות אסתר קוסמלו** (אורה, חיפה) — דרמה רגשנית על זוכה של נערה יצירת לאושר. ג'ון קרוסורד, רוסנו בראצי.

כל הדרכים חובילות אל

קולנוע "תל אביב"

רח' פינסקר

ככר דיזנגוף

הקולנוע החושם להנאת העם!

בית הקולנוע החדיש והיפה בישראל פותח תקופה חדשה בשרה הכידור:

- סינמסקופ • הקרנה נעימה לעין
- קול סטרונגי • היי פידליטי
- מיווג אויר בבקורת טרמוסטטית
- חוות מצוינת מכסאות מרופדים
- הידור מיוחד במינו • הזמנת כרטיסים מראש

על המסך הלנטיקולרי מוצג סרט "סונטים סנטורי פוקס":

היא והוא

קרי גרנט — דבורה קר

וכן "עשר שנות הישגי ישראל"

מועד ההצגות: בערבים: 7.00, 9.30 ביום ששי אחר-צ: 2.30 הצגות מיוחדות אחר הצהרים (מקומות לאשמורים): 2.00, 4.15 תבקרנו בין השעות 2 — 4.15 — ותראה הצגה שלימה!

טוירם

חלב פנים
FACE MILK

מנקה ומחטה
בעדינות

מכיל לנולין מזוקק

טוירם

מי פנים
FACE LOTION

מרענן ומטהר

שניהם מכילים טיורטריצין

האורחים פלג, שאגאל ופסאי — לא היו זכרונות משותפים עם המשורר הצרפתי המזוה. הוא אמנם היה בן לעם שראל, אך בכל זאת, לא היה לו שם צד, או עדה, שתמחה כף לכבודו, ובכלל... תחילה דיבר ביאליק בשבחו של שאגאל. אחריו קילס אביגדור המאירי את פסאי. לבסוף, אחרי ששני אלה השיבו למברכה, הרצה המורה הררי על האורח הצרפתי: הוא מסר שפע של אינפורמציה, אך בלי התרוממות-רוח מיוחדת.

לנוכח התהילות והתשבחות ששפכו על ראשי חבריו, נעשתה בדידותו של המשורר „מוחשית ואכזרית סי כמה“. והדבר כמעט מובן מאליו: „פסאי עונה עברית. שאגאל — לא רוסית, כי אם יידיש. הה, מה היסב הבינוני או כמה מגעייסוד וגילויירזים ופעימות של אהדה מתגננים מכל הברה של הלשון המדוברת והמוכרת!“

הסיכום של הערב לא איחר לבוא. בעינו החודרת הכיר המשורר את המניעים הסמו-

אדמונד פלג

חסרה: ידעת האידוש

יים של החברה המתהווה בישוב. „בחברה זו, החותרת לאחדות, מתקיימות קבוצות סגורות פנימיות, ששרשן במולדות הישנות...“ וזו לא יבין — לא יוכל להדור לתוכן. קירבה אמיתית מצא פלג לבין „זר“ יוצא-דופן כמוהו — אדהין סמואל — יהודי אנגלי שהמשיך את חייו בארץ בין יהודי העירייה, אך מעולם לא עלה בידו להתבולל ביניהם.

„אמנם את אזניך...“ הגשר שהיה יכול לקום בשנות השלושים בין יהודי צרפת וארץ-ישראל לא הוקם. פלג חזר ל- צרפת. הוא לא התאכזב במיוחד. מסקנתו היחידה היתה, שההגשמה האישית אינה מחייבת אותנו, הוא החליט להיות יהודי טוב — בצרפת. והדבר לא היה מן הנמנע. במערכת הפילוסופיה היהודית קיימת ספרות עצומה המצדיקה את הויתר-הפורה. איש האשכולות לא התקשה למצוא בה את ה- פסוקים הדרושים לחטצו.

יתרה מזו, הוא היה מוכן לשחרר את בניו אחריו ממועקת הנאמנות הכפולה, רת לאפשר להם להתערות עד הסוף בסביבתם הצרפתית. כתב הוא לבנו, ולנכדו שלא גודל עדיין: „למה זה קראתי לך להתלחח אלי במסע? הישאר באשר הנך. אל תונו. לעולם אל תבוא לכאן. לעולם אל תדע את מאובני אל יקרע לבכך בין שתי אהבות שחת לגודל. ואפילו אם תבכינה עצמותי בקברי, הרי אם דובר לשלחת רוחך, אטום את אזניך משמוע את קולי.“

אוצר בלום. זהו גילוי אחד ויסודי בספרו של אדמונד פלג. גילוי חשוב, שאפי שר להסיק ממנו כמה וכמה מסקנות לגבי ההנה. אולם יש בפרקי-המסע גם חומר עצום, מבחינה איכותית לפחות, לכל ה- רוצה לעמוד על סבך היחסים בין יהודים לערבים ולאנגלים באותם הימים; הסבר בהיר לסקפת הבעיות של הכנסייה הנוצרית בארץ — כשלעצמה וביחסה ליהודים.

הארותיו של אדמונד פלג, המשורר והוגה הדעות המעמיק, אינן נטולות משמעות ו- טעם גם כיום, על אף שינוי התנאים ה- פוליטיים והקניוקטורליים. הזמנים נשתנו. הבעיות עומדות בעיני.

חרגום

כיצד גורש המשורר?

ארץ-ישראל שלי (מאת אדמונד פלג, הוצאת עם הספר, תרגם מצרפתית אהרן אמיר) הוא יומן-מסעתי של המשורר הצר- פתייהודי הידוע, על ביקורו בארץ-ישראל ב-1930.

כל גרסומן וכל עסקן מישראל המזדמן לפרס בשליחות ושלא בשליחות, רואה זכות טבעית לעצמו לבקר בביתו מכניס-האורחים של אדמונד פלג. פניהם של השנוררים למיניהם אינם מסמיקים מבושה שעה שהם מסיכים לשולחנו, נהנים מארוחותיו ומת- בשמים מיינות צרפת המהוללים.

מעטים יודעים, שאדמונד פלג עצמו ביקר פעם בארץ-ישראל, ויתכן שהיה שב ומשתקע בה, אילמלי סולק ממנה — באדיבות רבה — עלידי קובעי דמות-הישוב מאז.

קריאת יומני-המסע של פלג היא מבחינה זו, ומבחינות רבות אחרות, החיה בלתי נשכחת. אין להשתומם, שחלפו יותר מ-25 שנים עד שנמצא מו"ל, אשר העז ל- פרסם ספר זה בתרגום עברי. כי יש בזכי- רונות הללו פרקים המהימים כתב-אשמה כה חמור על סגנון התרבות והחיים בישראל, שאפילו המו"ל הפרטי אשר הרחיב סוף- סוף עוז בנפשו ופירסם את הספר עשה זאת רק לאחר שקיבל כמה וכמה היתרים: הקדמה מאת יעקב צור, שגריר ישראל בי- פריס, ודברי-סיכום מאת ד"ר אלכסנדר גרנות, מראשי הקרן הקיימת.

לא סתם מרוקאי. אדמונד פלג, כיום בן 82, השתתף בקונגרס הציוני השני, הוקי סם מאישיותו של הרצל. ומאז הוא מלחח את התנועה הציונית ואת המפעל הארץ- ישראלי באהדה גדולה וכנה.

כמשורר צרפתי עשה גדולות להחדרת הש- פעה עברית ללשון לטינית זו. כמתרגם- בחסד העניק לקוראיו נוסח צרפתי נהדר לספר בראשית, העמיק את הרומנטיקה ה- תנכית בהוסיפו לה אגדות מן התלמוד. במחזותיו ניסה פלג לקרב את הכנסייה לבית- הכנסת, ולטיול בכך את עוקצה של האנטי- שמיות על רקע נוצרי.

ברומנים שכתב תיאר את לבטיו של היהודי, שהתרחק ממורשת אבותיו והוא מת- לבט „בין שתי אהבות שחת לגודל“ — האהבה לתרבות הקדומים של אבותיו ואה- בתו הנאמנה לארץ מגוריו, שהיתה לו למי- לדת, והעניקה לו נתינות, שחיון-אורחי, מסורת תרבותית עשירה ולשון בטויו והגות. פלג חיבב אנתולוגיה חשובה, שאותה תרגם בצעמו לצרפתית, ובכך קרע לספרות ישראל חלון לעולם המערבי.

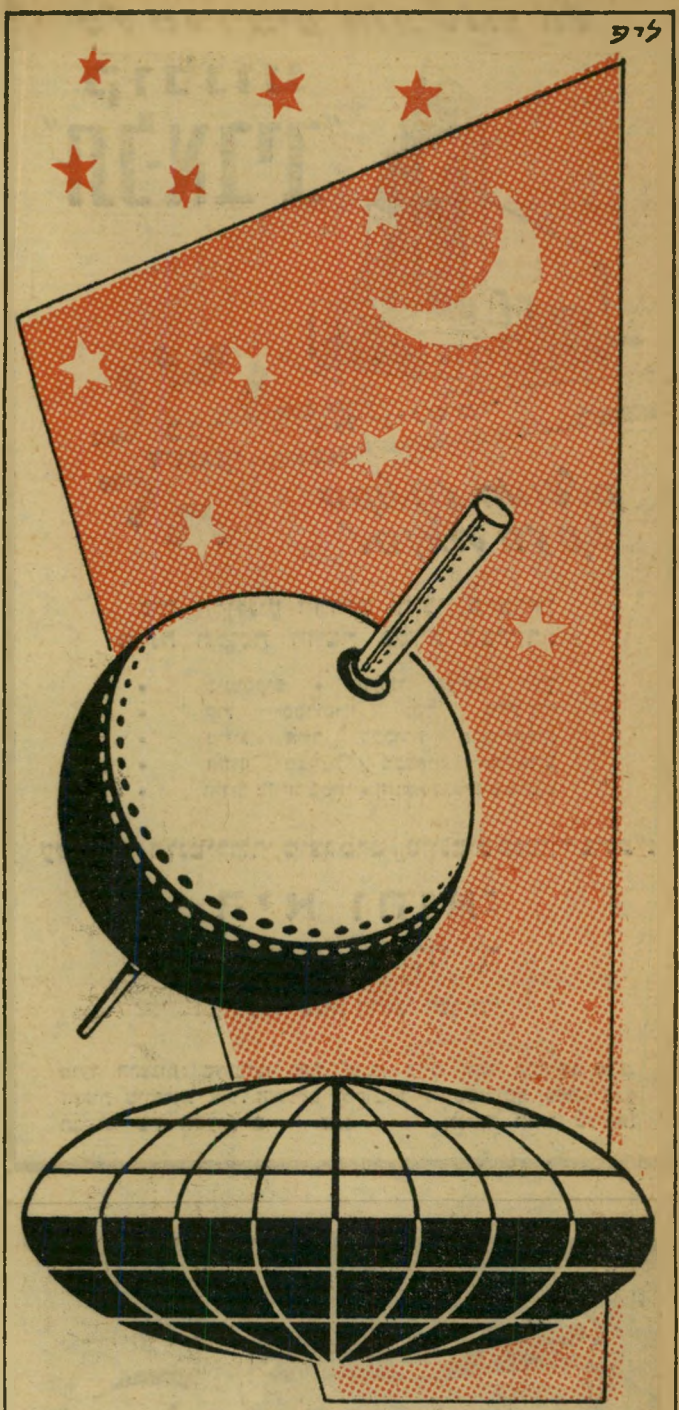
עמוס בכל אלה הגיע פלג לארץ-ישראל, אחרי מאורעות תרפ"ט. הוא לא היה סתם מרוקאי מחוסר מקצוע, הוקוק לחסדה של לשכת העבודה, אם כי גם יהודי שלם לא היה. הוא לא ידע אידיש.

תעלומה ופישרה. „עוד בירושלים“, כתב, „תקפוני הרגורים... נמנעתי מפגישות עם אנשים רשמיים שלא הכרתים עדיין, ובלבד שלא אהיה נתון להשפעתם שלא-במתכחן. חפצתי להניח למקרה שינחה את פגישתי. האם עוררתי עליידי כך מורת-רוח באנשים נכבדים? אשה אחת, שערכה לי קבלת-פנים בטרקלין זרוע מגורות עתיקות, הזמינה אחדים מהם להפגש אתי. רבים מהם לא הופיעו.“ ובמקום אחר כתב: „בתלאביב היתה מבוכתי לכאב כמעט. מדוע משורר זה, שהיה עשוי למצוא בי תלמיד נלהב, מעטס כליכך לרצות בחברתי? ואמרכל זה, אישרעים מובהק, שתכופות כליכך הוא מת- ארח בביתו בפריז, מדוע לא הזמינני לביתו בהיותי כאן?“

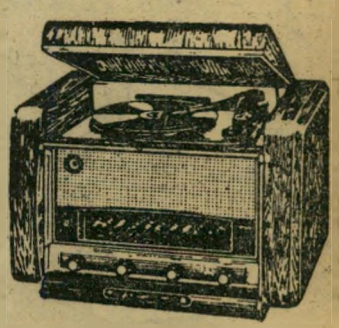
האורח השחה את היחס כלפיו ליחס שזכה לו יהודי פריסאי אחר, הצייר מרק שאגאל, שביקר בארץ באותו זמן. הוא שאל את עצמו: „מדוע זה מוצא הוא (שאגאל) את מקומו בנקל כר-כך? בקלות המדהימה אותי השתלט על תלאביב, כמו גם על ירר- שלים. הוא דר בביתו של ראש העיר, כל הרכילות נהירה לו, בכל מקום הוא מוזמן לארוחות צהריים וערב.“

פשו התעלומה הסתבר כעבור זמן מה. קסמו לשוך-אם. פלג איננו בא בטענות. להיפך, הוא משתלל להצדיק את הכל. את החיכה לשאגאל הוא מסביר בכך, שכל האנשים המקרבים אותו „שטוט מכירים בו את בן עירם.“

אך לאיש מכל האלפים שבאו למסיבת קבלת-הסנים התגיגית בתלאביב לכבודם של

מתחרה
לירח-כון!
מתחרה לרדיו
שניידר - אין!

מפעלי רדיו קליפר בע"ה

מכתביו לרותי

יהודית מגבעתיים שכתבה ל' (1041/58): מדוע שכחת לצרף את הכתובת שלך? את חושבת שזה מטעמע אותי לחפש אחר מתי כתבים אובדימי? הוא ביקש שתכתבי לו שוב, אם לא איכפת לך.

★ ★ ★ אני והשמינה

אני בטוחה שתסכימו אתי שמכתבן של (1047/86) הוא הנחמד ביותר שפורסם לאחי רונה במדור זה, ואם הן לא מקבלות עשרות מכתבים, תוכלו לקרוא לי ספוטניק. לכבוד רותי בוחנת הכליות והלב, "לא למרות הכותרת המדעית, אני אנתנו סטודנטיות לרפואה או לכימיה, ואפילו לא על נוסח של חיקי באום והרומנים הקרויים זעירים. לפחות לא בשלב זה שבו שתינו נמצאות בצה"ל, משרתות את המדינה ואת הקיסר כשתי בטלניות מקצועיות, מן השורה העורפית האפורה.

לפי ההוראות האחרונות של איש השנה שלכם, ומתאפרות גם בהתאם לכך — מכחישי ומכפנים. עושה רושם משעמם, לאז גם אנתנו חושבות כך, לפחות בשעות מסויימות של הלילה כשאנתנו צריכות לשבת ולהסתכל אחת על השנייה בחושך, וכל הדיחות והצחקוקים שבעולם אינם מצליחים להחריש את קולם של חברינו היקרים לידורי שניה — התנים.

ואז מגיע הרגע בו אלוהים, כן, אל תצחקי, כותב באצבע גדולה על הרקיע: זה בא לכן, למה אתן לא דתיות, למה אתן סתם שתי פרחניות שאוהבות לצחוק ולשיר ולפספס בשעות כאלה, בנוסח שכזה: "שמינה, מה את יודעת איזה חיים נעשה בירושלים, פעם באחרית הימים, כשנאיה שם סטודנטיות לפילוסופיה בסירה אחת עם המון סטודנטים חכמים אפילו יותר מהרס"ר, ונתו מדי אפילו יותר מקלארק גיבל, למה שיהיה סתם זקן שעושה כסף מדברים שאי חיים חיים אותם, ומה את יודעת איזה כיף זה לחיות לבד, כן, לגמרי לבד, בלי ביג בוס וביג ציף ושין גימלים ומ"צים וכ"ו.

וכמה אומרת השמינה, אחרי השתפכות כזאת של גילוי לב ונפש כמתוך שניה היא מרסנת: "סגרי את השיבר, פתגם השגור בפיה ומעיד על קשרנו הנפשי עם הגרון בכלל והחלוציות במרס, את פשט חזרות על עצמי. את מחקה את המדור של רותי בהעלם הזה, בלי שיהיה לך דם לכתוב לשם פעם ולראות איזה תשובות תעלי כבר ב'רשתת החלוצים... את סתם טובת רוקבה?"

מה נשאר לי לענות לה לשמינה? שלה בעצמה אין דם? זה שקר, אם יש לה דם להרגיז אותי, אז כמובן שיש לה דם. והיא אפילו תרומת אותו מן הון להון, או אני לא יכולה להגיד לה שאני פועלת חקלאית, כי כזאת הייתי רק בחופש בבית-ספר תיכון. אני גם לא סללת את כביש צמחודגיה (לא מסתור מבחינה ארכיאולוגית — אם כי אני הולכת עליו כמו על כל כביש, ואפילו, כשיש מה לראות, אני יורדת מהכביש) אני גם ניסיתי להגיע לפסדה, אם כי יכולתי לעשות זאת מבחינה תיאורטית, לפחות. לא הספקתי להיות בפלמ"ח והודרתי להירשם לצה"ל. אולי גם לרכבת זאת אחת, ובאמת אחת — או אולי הקדמתי. על כל פנים הגעתי לאמצע השורה. לא נתנו לי כומתה אדומה, וגם גיבניקית על עשו ממני. השי- אירו אותי בדיוק כמו שהייתי, רק הוסיפו לי את השמינה בתור בת טיפוחים, ושלחו אותנו לעשות החיות יש מאין.

שוב, אני והשמינה לא כל כך שמינה ואני לא כל כך רזה שנוכל להפיע בטריטם היתוליים ולאגור עליידי כך שכר לימוד. חוץ מזה, שתינו ביחד, וכל אחת לחוד, יותר מדי קוצניות מבדי שנשמע על לדינה הרט ונקדיש מוזמנו הפנוי להעלאת-מוראל צבאית, אנתנו דוגלות ביוזמה חופשית ואישית, וחוקי מזה הספקנו כבר מונח להגיע למסקנה המאלפת שאדם ניכר מרגיליו, בדמו ובראשו ולא בכיסו (הריק, לפחות אצלנו) בכובעו (הצהלי אצלנו, אם כי אין זה מחייב), וגם לא בכיסו. הוא יכול לשחות ישר מהבקבוק, אם אין כוס בשטח, ולזה קור"י אים שדאות.

בעצם, לא איכפת לנו מי יכתוב לנו, כל עוד הוא בטוח שהוא מתעניין בנו. שמעי, אמרתי למלכה נרגשת, "רינה

טיפרה לי הרגע שהיטינו יחד מלאכותי. מנוולת! את מדברת עם רינה? אמרת לי שאת ברוג אהה."

★ ★ ★ לא ארוכה

לפיכך קיבוצניק הרוצה להתכתב עם נצי רה כתב עשרים (1047/89) "שלא תהיה ארוכה יותר מ'160 ס"מ". הוא מסרב לכתוב כל דבר על עצמו, איננו רוצה להוכיח את העובדה שהוא בעל חוש הומור. הכל, אומר הוא, יכתוב לאותה נערה, והוא מבי טיח לה פיצוי מלא במכתביו.

★ ★ ★ לא נוראה, המפלצת

"לאלה אשר לתארי ישאלו: / ממפלצת קצת יותר יפה / האם לשם התכתבות צריך תמונה? / וגלולה להרעה — זה לא נורא! / כאשר לגילי / נולדתי בזו המאה / עדיין איני סבתא / גם בגילי וגם ברוחי / צעירה אנכי!"

לא אוכל למסור לכם יותר פרטים על

כמה מותר לגלות?

כיוון שהיכל התרבות ימשיך לפעול ומדי פעם יופיעו כוכבים זרים אחרים, הרי לא תוכלי ללבוש את אותה שמלה בקונצרט הנאל. חוץ מזה כבר העתיקו אותה. צו האופנה בשמלות ערב הוא כעת גבות חשופים, צדדים חשופים, ברכיים מציצות משטע בשמלה צרה. כמה שמלות נלבשות עם חזיות מורכבות בתוך השמלה עצמה, אחרות בכלל בלי. כל זה, כמובן, אם יש לך הגיזרה המתאימה לכך. הייתי מיעצת לך להתעלם מאופנה זו לחלוטין, אם אין לך כזו.

כמו שלא כל הנערות צריכות ללמוד פילר סופיה. אחרת לא היו סטודנטים באוני' בריטישה והעולם היה חוזר לתוהו ובוהו."

★ ★ ★ לא צנחן, לא סטודנט

"אינני צנחן ואף לא סטודנט, ובכל זאת מקווה אני להשיג חברת-לעט באמצעות מדורך, אומר (1047/87). הוא איננו רוצה להשחיק ולספר סתם דברים על עצמו, מוכן רק לומר שהוא בן 21, קיבוצניק לשעבר ובעל השקפת עולם אידיאליסטית.

★ ★ ★ הבלי, חוץ מכסף

(1047/88), שהם בחור ובחורה, סטודנטים בבלגיה, נמאסו כנראה זה על זה או ש' מעולם לא היו הטיפוסים של זה או זו — כי אחרת, כיצד להסביר את העובדה שכל אחד מהם רוצה בחברה/לעט דרך רותי? הבחורה היא בת 20, הבחור בן 26. כל אחד מהם חושב לחזור ארצה עם סיום לימודיו. הם רוצים לשמוע מתבריה-לעט את הטיפוח מאחורי הסיפור, כלומר, מה נשמע בכלל ובפרט, בדברים שאי-אפשר ללמוד מן העיתונים. "אם אחי מהם זקוק לאיפור" מציה בקשר ללימודים, "אומרים המ, "או כל דבר אחר, מוכנים לספק לו גם זאת. אין ספק, שאם אחד מהם יגיע אלינו נעזור לו בכל — חוץ מכסף."

מי שרוצה לכתוב אליה, יציין על המע' טפה 1 ומי שרוצה אותו — 2.

אל תשאירי את משקפיך כל הזמן על עיניך. הורידו אותם מדי פעם, הרכיבי אותם שוב, נפני בהם, נדנדי אותם בידך, דגדגי בהם את סנטרל אם את רוצה להיראות מהוררת, כשאת מפוזרת, קשקשי בהם על עיניך. עברי בהם על מפת השולחן. משק פיך יכולים להוות מכשיר פלירטוט לא פחות מאשר המניפה המפורסמת של המאה התשע עשרה. תארי לעצמך: כאשר את יושבת עם ברזונך, קיימת אותה נגיעה מרופרת קצה משקפיך ההדורים על כפתור חולצתך, כשי אחריה באה נסיגה סמוקה ואת מסתרת שוב אחרי משקפיך.

אם אמשיך עוד, לא אחאפה, ארוץ לאופי טיקאי הקרוב ביותר ואזמין לעצמי משקפיים. אחד הנושאים המשעשעים אותי ביותר הוא אמונות טפלות. אני פשוט משתענת אחריהן. אני כל כך רוצה לייחס לעצמי אחדות ולא הולך לי. אני טיפוס מאד בלתי-אמין. על כל פנים, מצינינות אותי מאד אמונותי הספלות של הזולת. ניסיתי לערוך לעצמי רשימה מצומצמת של אמונות כאלה, והחברר לי שכמעט אינני מכירה כלום. רוצים לשלוח לי אחדות?

לשחקנים, למשל, יש מערכת מיוחדת של אמונות טפלות. הראי השבור, שהוא סימן רע, אסור לך לשרוק מאחורי הקלעים ואלו הים ישמור עליך מפני חבריך השחקנים, אם תחליטי לעשות זאת. כשנופל לך קסט מן היד בשעת חזרה — שב עליו מיד. כשאומרים לך "בהצלחה", אל תודה, בשם אלוהים, ותיקי הבימה, אלה מתיאטרון ווכטאנוב המפורסם, ונהגים לומר זה לזה "גיי פוכא גיי מוכא", לפני כל הצגת בכורה. הוקוס פוקוס זה, התברר לי, אינו אלא סירוס של "גיי פוכא, גיי פורא" או משהו בדומה לזה, אם לא איכפת לכם, שפירושו בערך: שלא יכביד עליך כלום.

לאלברט חוקייהו, יש אמונה טפלה ש' אסור לו לאכול דבר לפני הצגה. הרודנסקי, לעומת זאת, לא יעלה על הבמה עד שלא ימלא את כרסו כהלכה. גם לימאים יש מה לומר בשטח זה. למשל, אסור להפליג ביום ששי, ה'13 לחודש. ישנן 13. אסור ליבאי להרוג שחף, למה יש אמונה שבשחף יש נשמה של ימאי מת. אסור לשרוק על הסיפון, אם תעשה זאת, תבוא תיכף סערה. לא רצוי שתהיה אשה יחידה באונייה, כי במקרה של סערה מוכי רחים להטיל אותה הימה.

אי-אפשר לדבר על אמונות טפלות מבלי להזכיר את החתול השחור המפורסם, מבשר הרע, שאם אתה נתקל בו ברחוב, לך שלושה צעדים אחורה ורוק שלוש פעמים. נעלי-הבית הבלה, שורקים אחרי מישהו במקום ברכת הצלחה למבצע כלשהו. זה צריך להיות תירוץ נפלא לכמה נשים המשתוקקות לא אחת להטיח משהו בבעליהן בצוץ. אל תשכח לצאת ברגל ימין ולא לקום על צד שמאל. ואם תמצא לפתע שום בכיס מעילך, דע לך שמישהו החרד לך מאד שם אותו בכיסך כדי לשמור עליך מפני עין הרע. אם אתה מעוניין שידוך ה' נשוי יריב עם אשתו, או להיפך, כל מה שעליך לעשות הוא לתת לו במתנה ממחשה. הקש בעץ גנד עין הרע, ואם זה לא עוזר ובכל זאת שלטה עין הרע במשרהו, לקק את שתי עיני החולה, זה באחריות.

ואי-אפשר לסיים רשימה זו בלי להזכיר את כרף-היד המפורסמת, שחמש אצבעותיה פרושות, המהנה סימן למזל, בעיקר אצל עדות המזרח והערבים. אולם כשאומרים לך "חמסה פי עיניך", (חמישה בעיניים שלך), הכוונה היא לא תמיד לברכה. תלוי במה שעשית.

ציפור קטנה לחשה לי...

השחקן המשתמש באמונות טפלות אולי יותר מכולם, הוא אברהם אביב. לפני כל הצגה הוא מנשק את המסך ("בא לי מנשיקת הפרוכת בבית-הכנסת"). בערב כל פרמיריה, הוא טולח לעצמו פרח אחד, אליו מצורף כרטיס לדמות אותה הוא מגלם, כמו, נגיח, קפטן פריסבי בבית התה: "לקפטין פריסבי — תן לי לחיות — אברהם אביב". הוא בא תמיד לפרמיריה באותו ווג נעלים בלות, המשמש לו מעין קמע. . . לזרם ב'ממבור', לעומת זאת, דעות אחרות על אמונות טפלות: "אני מכיר ארבע אמונות טפלות: שהבימה הוא תיאטרון טוב, שהקאמרי הוא תיאטרון צעיר, שהאהל הוא תיאטרון פועלים ושיזיה הוא תיאטרון". . . "עטרי עטרי" אהבת להיזכר כיצד היו מקניטים אותה בילדותה: "שלוש יפהפיה בלונדית", היו אומרים לה. "אנילא בלונדית", היתה יונה התמימה אומרת. "כן, אבל את גם לא יפהפיה", היתה בכל המקרים התשובה. . . אלה שתמהו מה עושה אופ'ירה ארץ בימים אלה: היא השתחררה לא מכבר מן הצבא, ועתה היא מצפה במתיחות לתשובה מן האוניברסיטה, על חשבונה היא, מתפשת היא אחר כיוון שהיא מתכוננת ללמוד את שלוש השנים עם אמןם נתקבלה ללמוד תיאטרון מיוחד. עברה מתאימה לעשות הפגיוות, וכמובן גם חדר בירושלים. צברית 56/ העובדת מדי פעם כמדריכה לריקודים-עם במושבים, רוצה היתה לעשות זאת גם בסביבת לימודיה. . . חנה רובינא גלתה תמימות מרובה בתכשיטים קוסמיים כאשר השתאתה לריסייה הארוכים מאד של אימה סומאק, במסיבה שנערכה בביתה של מאוריה גרא ממועדון התיאטרון: הריסים היו, כמובן, קנויים. . . נשמע בכסית לעבר שחקני הבימה, שחזרו מהצגת רצח החפים מפשע: "אתם באמת חפים. הרוצה הוא סארויאן."

מוזמנים משתתפים. אחד הקוראים המשתתפים בעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 ל"י. הזוכה השבוע הוא אורי שיקה, מיכאל 36, חיפה.

כדי לבלבל את האויב

כידוע נוהגים בצבא להשתמש בכל מיני כינוייצופן בשעת פעולה, כדי לבלבל את האויב. במקום תותח, למשל, אומרים צינור. במקום קומנדקאר — פרה. במקום פצצות — ביצים. יום אחד התקבלה במטה תשורת מאחת היחידות בשדה, בנו הלשון: "הלו דויד, כאן דויד אחר. הפרה שלי חולה ואינני יכול לזוז." הקצין התורן, בחור חדש במקצוע, השתלט יפה על העניין, והודיע לתוך המיקרופון: "הלו דויד אחר, אל תדאג, אני מיד שולח אליך מכונאי שיתקן את הפרה." אורי שיקה, חיפה

המרשל זיקוב שוחרר מתפקידו...
... זהו, כנראה, הפרש שם: קודם משחררים, אחר-כך אוסרים.

אחרי ההצהרות המדיניות המרובות שהשמיע השבוע ד"ר נחום גולדמן...

... מי הוא בעצם שריהחויץ — גולדמן או גולדה?

איך ייקרא מחול הנסיעות הקדחתני של חברי-הכנסת גורוק?...

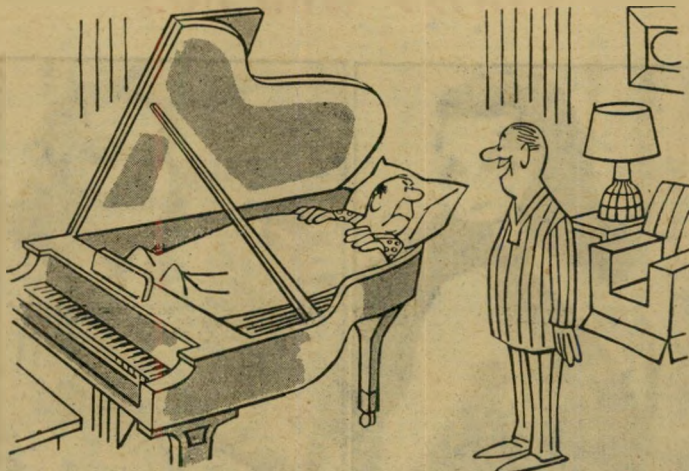
... גורוק'נרול.

יוסף פורת זכה בתואר אלוף השחמט בישראל...

... בן פורת יוסף.

טעות לעולם עודקת

נבחרת הכדורגל הישראלית הוזמנה למשחק באינארצי. (הארץ) אליהו שטרן, רמת-גן אחרי הפסדיה, אין ארץ המוכנה לזרחה אותה. הקונגרס החליט להקים ועדה מיוחדת. (חדשות הספורט) שמעון חכים, חיפה החברות לפי תעודת ברית-מעילה. ההתקפה של מתח-תקוה מורגשת היטב. (חדשות הספורט) מרדכי דן, תל-אביב שאו שוערים ראשיכם, והינשאו מותי חי עולם. חייב עד היום 600 לירות במסים עירומיים. (העולם הזה) יצחק מלמן, רמת-גן ב' אחרי שפשוט ממנו את בגדיו, יפ' שטו את עורו.

"ואם יהיה לך קר, תוכל לסגור את המיכסה".

חמשיריים

כמל עלינו שאג;
"טירונים!" כך הוא לעג.
עד ברח אל הכרך
כי היה גבר רך,
ומאו משרת כנהג.
נורית ודני לכ, יגור

היה היתה גברת בלימה
שביקשה נשואין — ויהי מה!
אמנם זה החלום
לא הוגשם עד היום
אך בדרך הפכה היא לאמא.
שמאל פיין, חדרה

ספר לסבתא!

מה יפיק לילות כנען - או: שעת ה"שיין"

"המטה הארצי. אגף החקירות. פרטי. כמיצא-ישבת, 27.10.47, עוררו את חשדי האנשים הבאים. נא להעביר את הפרטים למפקדי המחוזות לשם בילוש וחקירה יסודית של אנשים אלה וסביבתם:
(א) ג'ינג'י חשוד, מוציא יותר מדי כסף. קשור כנראה בהברחות נרחבות. (לתשומת-לב ראש האגף: אין לו קשר עם חברת האחים שחרוב).
(ב) ממושקף. לא מסתכל לאנשים בעיניים. טיפוס מובהק של העולם התחתון. נא לברר באלבום הפושעים.
(ג) אוהב איטריות. עוסק בנשים. כנראה איש-הקשר של חבורה בינלאומית למסחר בזונות. לפנות לאינטרפול ולמטה משטרת צרפת."
הגיבן צירף את חשבון ההוצאות בסך 92 ל"י ושכב לישון.

★

בשעה 4.20 קם אוהב-האיטריות. לא היה לו למי לחייך, ולכן חייך לעצמו. הוא הלך הביתה, הכין לעצמו מנה של איטריות עם סוכר וקינמון וכתב:

ש. ז. — סודי. ב"ה.

ההתנהגות המוסרית של האנשים דלהן במלון "כנען" אינה מתאימה למוסר ישראל. נא לפתוח תיקים.

(א) ג'ינג'י. התנהגות מופקרת. ישב בחברת שתי "מארחות" שהן פרוצות ידועות. הוציא עליהן הון. היה מועמד מסא"י למועצת פועלי גבעתי-אחיטופל.

(ב) ממושקף. אכל שלושה סטיקים של חזיר. דיבר עם אשה מופקרת.

(ג) גיבן. החזיק את "העולם הזה" בכיס מעילו. יצא קרוב לחצות עם אשה בלונדית וחזר כעבור עשרים דקות. עושה רושם של פקיד ממשלתי.

האיש ערך את חשבון ההוצאות שלו, גמר את האיטריות והלך לישון.

★

המלצר במלון "כנען" ערך את הדו"ח היומי שלו, אסף את מכשירי-ההקלטה שהיו מחוברים לארבעה כסאות, הוציא את הסלילים, הכניס אותם למעטפה ושלח אותם לתעודתם. אחר-כך הלך הביתה.

בעלותו לדירתו הוציא מתיבת-הדואר את עתון-הבוקר. שר-האוצר נאם בוועידת "הקיבוץ המלוכד" על הצורך להעלות מיד את המסים ב-80 מיליון ל"י נוספות, כדי לממן את מיווג הבילויים.

השעה היתה ארבע בבוקר. התזמורת העליונה של מועדון-הלילה "כנען" ניגנה מאמבו אחרון. ליד השולחנות ישבו אחרוני המבקרים. אחד היה ג'ינג'י, השני ממושקף, השלישי גיבן, הרביעי, לעומת זאת, אהב איטריות.

הם ישבו, כל אחד ליד שולחנו, בחברת נערות מפוקפקות, מוקפים כוסות שמפניה ובקבוקים ריקים. בשעה 4.05 קם ג'ינג'י, חייך למבקרים האחרים ולקה סאקסי הביתה. שם הכניס גליין-זיר למכונת-הכתיבה ורשם:
"ש. א. — סודי.

מוציא-ישבת, 27.10.47. בין המבקרים בבאר "כנען" היו האנשים דלהן שיש לתקן את השומא שלהם לשנת מסי-ההכנסה האחרונה:
(א) אדם ממושקף, הוציא 67 לירות, מקורות-פרנסה בלתי-ברורים. נא לחקור.

(ב) אדם גיבן, הוציא 92 לירות, מורה, משכורת חודשית 147 ל"י. יש לו אשה וארבעה ילדים. נא לחקור.

(ג) אדם אוהב איטריות. הוציא 86 ל"י. נראה לבוש אלגנטי, מיצא כסף רב על נשים. לדברי השכן, קנה שטיח חדש לפני שבוע. נא לחקור.

הג'ינג'י חתם בכינוי שלו, צירף את חשבון ההוצאות שלו בסך 105 ל"י עבור שמפניה לעצמו ולשתי מארחות, ושכב לישון.

★

בשעה 4.10 קם הממושקף, חייך למבקרים האחרים ומיהר הביתה. שם שלף עט-נובע גלובוס ורשם:
"ש. ב. — סודי.

מוציא-ישבת, 27.10.47. בין המבקרים במועדון "כנען" עלה בידי לזהות את האנשים החשודים דלהן:

(א) אדם ג'ינג'י. הוציא כסף רב. טוען שהוא פקיד נמוך במשרד-האוצר. אין ספק שהוא סוכן סובייטי, המקבל משכורת למטרות ריגול. אני ממשיך לחקור.

(ב) אדם גיבן. בעל מקורות כספיים בלתי-מוגבלים. קורא את "העולם הזה". עושה רושם של סוכן מצרי. מציע להציב חוקר מיוחד.

(ג) אדם אוהב איטריות. רודף נשים. קשור עם השגרירות הצרפתית. טוען חקירה.

הממושקף חתם את כינויו, צירף חשבון-ההוצאות על 67 ל"י ושכב לישון.

★

בשעה 4.15 קם הגיבן, חייך למבקר האחרון ונסע הביתה במכונית דודג' פרטית. שם ערך את הדו"ח הבא:

פתגם זו לטובה

- נכנס יין — רצה עור. מרים דורון, חיפה
- המתחיל כמייק, אומרים לו גמור. דוד דגן, חיפה
- דודי לי ואני לא.
- מותר האדם מן הבהמה — יין.
- אם אין אני לי, היא לי.
- אשרי הניכור שנדלק והציק לבנות.
- אני — ואפסי עוד יותר. אורי שיקה, חיפה
- והטיפו והטיפו הגברים עמים וכל הגברות תתמוגגנה. צבי אשד, תל-אביב
- דוד הולך, דוד אחר בא. שמואל גר, ירושלים
- אין נביא כסירו. דוד אילן, חולון
- אין חכם כבעל הנשוי. מירה קליין, תל-אביב
- איחור כפה ופירוד בלב. דוד אבני, טבריה
- שמור ל"י ותשמור אותך. נחום ריבלין, רמת-גן
- גנב כורח לו פירצה. אלי שור, תל-אביב
- דין פרוטה כדין מעט. שמואל גר, ירושלים